

Засновники Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно – аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Видається двічі на тиждень. Головний редактор* О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:*, О. Ворошилов, Т. Гранчак, В. Пальчук О. Пестрецова. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40 – річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524 – 25 – 48, (044) 525 – 61 – 03.Е – mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.htm1. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

**№ 48
(26 червня 2012 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	3
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	18
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	25
ПОЛІТИКА	32
ЕКОНОМІКА.....	36

КИЇВ 2012

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Візит Голови Верховної Ради В. Литвина до Естонської Республіки

Голова Верховної Ради України В. Литвин у 25 червня у рамках офіційного візиту до Естонської Республіки провів ряд зустрічей у парламенті Естонської Республіки.

В. Литвин зустрівся зі спікером Рійгікогу Естонської Республіки Е. Ергма, членами парламентських комітетів з міжнародних справ і Європейського Союзу та членами парламентської групи «Естонія – Україна».

Під час зустрічей В. Литвин заявив, що Україна розглядає Естонську Республіку як важливого партнера у Балтійському регіоні, високо оцінивши рівень двостороннього політичного діалогу. За його словами, відносини між Естонією та Україною є прикладом високого рівня взаємин між європейськими країнами. На його думку, близькість позицій наших країн з ключових міжнародних питань створюють передумови для поглиблення багатостороннього діалогу у рамках міжнародних організацій.

Голова Верховної Ради зазначив, що нинішній візит української парламентської делегації свідчить про поновлення повномасштабного діалогу між законодавчими органами наших держав після певної паузи у 2008–2009 рр., і висловив переконання, що активізація парламентської співпраці сприятиме подальшому розвитку двосторонніх взаємин.

В. Литвин запросив спікера Рійгікогу відвідати Україну з офіційним візитом у зручний для неї час.

Пані спікер своєю чергою наголосила на сталих українсько-естонських міжпарламентських зв'язках, зазначивши, що Естонія зацікавлена в активізації і розширенні двосторонньої співпраці в усіх сферах.

Спікер українського парламенту висловив зацікавленість у вивченні естонського досвіду європейської інтеграції у контексті гармонізації вітчизняного законодавства зі стандартами Євросоюзу. У цьому контексті він заявив про необхідність подальшої активізації роботи по лінії парламентських груп дружби і комітетів, а також у міжнародних парламентських форумах.

Зокрема, В. Литвин зазначив, що Україна розглядає Європейську конференцію голів парламентів ПАРЄ, яка відбудеться у вересні ц. р., як важливий інструмент для формування спільного бачення актуальних політичних проблем і розробки ефективної стратегії діяльності Асамблеї. Голова Верховної Ради також високо оцінив роботу доповідача з питань моніторингу виконання Україною обов'язків та зобов'язань перед РЄ М. Репс, яка є членом естонської делегації в Асамблеї, підкресливши, що для України є важливою об'єктивна оцінка з боку ПАРЄ політичних процесів, які відбуваються у нашій державі.

В. Литвин також повідомив, що Верховна Рада на виконання

рекомендацій ПАРЄ працює над конституційною реформою та реформуванням виборчого законодавства, судової системи і кримінального судочинства.

«Ми зацікавлені у розвитку співпраці з Євросоюзом, – наголосив В. Литвин. – Це усвідомлений і відповідальний вибір України і для нас важливо змінити ставлення до нашої держави з боку європейської спільноти».

Він також запросив естонських колег взяти участь у парламентських виборах в Україні у жовтні в якості спостерігачів.

Керівник українського парламенту висловився за подальший розвиток співпраці у галузі науки і технологій, а також у культурно-гуманітарній сфері, у тому числі, у частині здійснення обміну студентами, аспірантами, викладачами і науковцями. Керівник парламенту також висловив вдячність керівництву Естонії за підтримку етнічних українців, які проживають у цій країні. В інтерв'ю журналістам по завершенні зустрічі Голова Верховної Ради зазначив, що відбувся конструктивний діалог. «Є взаєморозуміння з усіх ключових питань двосторонніх взаємин, а також щодо перспектив розвитку Євросоюзу», – сказав він.

Керівник парламенту подякував Естонській Стороні за підтримку євроінтеграційних прагнень України, підкресливши, що «без нашої держави ЄС не може бути єдиним, цілісним і по-справжньому ефективним».

Пані спікер зазначила, що Естонія завжди уважно стежить за перебігом подій в Україні і підтримує її прагнення стати частиною євроінтеграційної спільноти.

За її словами, найголовнішим є те, що обидві наші країни поділяють спільні демократичні цінності у частині прав людини, демократичності і прозорості виборчого процесу. Е. Ергма також висловила переконання, що Естонія і Україна мають розширити співпрацю в економічній сфері, та побажала українському народу і парламенту продовжувати йти шляхом демократії (*Офіційний веб-сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

О. Ворошилов, канд. ист. наук, старш. науч. сотр.

У Украины – новые Стратегия национальной безопасности и Военная доктрина

8 июня 2012 г. Президент Украины своим указом № 389/2012 узаконил решения Совбеза «О новой редакции Стратегии национальной безопасности Украины» и «О новой редакции Военной доктрины Украины».

Обозреватели отмечают, что с окончательным принятием Военной доктрины и

Стратегии национальной безопасности В. Янукович медлил более года после того, как проект документа был подготовлен Кабинетом Министров. Как считали эксперты, из-за того, что не было политического консенсуса относительно Стратегии национальной безопасности даже в самой правящей коалиции. В адрес власти звучали призывы выбрать, с кем она, поскольку самостоятельно Украина свою безопасность не защитит.

В первую очередь данные документы призваны урегулировать вопросы обороны Украины.

«Сегодня крайне необходимо понимать, насколько мы реально готовы к новым вызовам и угрозам национальным интересам нашей страны, и что необходимо сделать, чтобы мы вошли в новый мировой порядок на правах равноправного и полноценного партнера», – анонсировал глава СНБО Украины А. Ключев выход обновленной Стратегии 23 мая. «Этот документ вошел приложением к ежегодному посланию Президента Украины Верховной Раде. Он структурирован по уровням угроз, учитывает тенденции, которые заложены в стратегических концептуальных документах ведущих стран мира», – резюмировал глава СНБО.

Обновленная Стратегия национальной безопасности говорит о том, что одним из основных инструментов защиты интересов нашей страны на международной арене будет «использование в интересах Украины механизмов международной безопасности».

В то же время следует отметить, что в новой Стратегии в первую очередь обращается внимание на угрозы, связанные с экономикой и социальными процессами.

Определен в Стратегии и ряд проблем в системе безопасности нашей страны. Среди них – несовершенство государственной политики в сфере миграции, неэффективность системы государственного регулирования миграционных процессов, наличие неурегулированных проблемных вопросов, связанных с временным пребыванием Черноморского флота Российской Федерации на территории Украины, зависимость внутреннего рынка от внешнеэкономической конъюнктуры, недостаточная эффективность работы по его защите от недобросовестной конкуренции со стороны украинских монополистов и импортеров, излишняя зависимость от импорта энергоносителей, нерешенные проблемы диверсификации источников и маршрутов их поставок, недостаточное использование собственного энергетического потенциала, нерешенность вопрос с демаркацией границ с РФ, Беларусью и Молдовой, а также наличие неурегулированного конфликта Молдовы с Приднестровской Республикой.

Также, согласно документу, Кабмин, Совмин АРК и государственные администрации Киева и Севастополя ежегодно к 1-ому февраля должны предоставлять в СНБО информацию о развитии ситуации в различных сферах национальной безопасности и обороны и свои прогнозы относительно ряда показателей состояния нацбезопасности на пятилетний период. А в СНБО до 1-го апреля должны подготовить сводный доклад о состоянии национальной безопасности. Но в случае возникновения военного конфликта

доклад должен быть подготовлен в кратчайшие сроки.

Впрочем, в такое развитие событий в Украине не очень верят. Как заявил сам глава СНБО, в ближайшие 5–7 лет война Украине не грозит. «Локальные войны маловероятны в Украине в ближайшие 5–7 лет, что даст возможность и время для технического переоснащения армии», – сказал А. Клюев в конце мая. В целом многие украинские политики охарактеризовали новую Стратегию национальной безопасности Украины как радикализацию евроинтеграционного внешнеполитического курса Украины.

Что касается утверждения новой Военной доктрины, то в ней особых неожиданностей не произошло – украинская власть подтвердила внеблоковый статус страны (еще в 2010 г. был принят Закон «Об основах внутренней и внешней политики», в котором Украина была провозглашена внеблоковым государством). Таким образом, говорят эксперты, свое место в системе безопасности украинская власть определила еще два года назад, а в доктрине лишь окончательно это место закрепила.

«Военная доктрина имеет оборонительный характер. Украина не считает ни одно государство (коалицию государств) своим военным противником, но будет признавать потенциальным военным противником государство (коалицию государств), действия или намерения которого будут иметь признаки угрозы применения военной силы против Украины», – отмечается в тексте доктрины.

Согласно новой редакции, основными направлениями военно-экономической политики являются ресурсное обеспечение программ реформирования и развития ВС Украины, совершенствование механизма контроля за расходами госбюджета, предусмотренными на нужды обороны и пр.

Обозреватели обращают внимание на то, что по структуре и содержанию новая редакция документа существенно отличается от действующей.

Во-первых, основной категорией доктрины определен военный конфликт. Рассматриваются его виды, свойства, причины возникновения и действия государства относительно его предотвращения.

Во-вторых, единственной угрозой национальной безопасности Украины в военной сфере Доктрина видит угрозу применения военной силы. В документе указаны источники и возможные проявления этой угрозы.

В-третьих, в новой редакции Военной доктрины есть отдельный раздел, в котором определены принципы и пути предотвращения возникновения военных конфликтов.

В-четвертых, в документе сформулирована главная цель и приоритеты подготовки государства к вооруженной защите национальных интересов. Главный акцент делается на принципе оборонной достаточности.

В документе также сформулированы взгляды государства на применение в Украине военной силы в случае вооруженной агрессии или вооруженного конфликта. основополагающими принципами при этом

является неприменение первыми военной силы, адекватность применения военной силы масштабу вооруженной агрессии (вооруженного конфликта), а также соблюдение норм международного права.

В то же время, отмечают эксперты, этот документ стал и косвенным ответом на инициативы России, которая последовательно приглашала Украину в Организацию договора о коллективной безопасности (ОДКБ), подписанного между несколькими бывшими советскими республиками. Подтверждая внеблоковость, Киев, по крайней мере на ближайшую перспективу, поставил точку в теме присоединения к этой региональной организации, лидером в которой является Россия.

В то же время, отмечают эксперты, Доктрина предусматривает, что Украина в случае агрессии против нее сможет рассчитывать на поддержку всех международных организаций и стран, которые являются гарантами ее безопасности в соответствии с договоренностями об отказе от ядерного оружия в 1994 г. Обозреватели считают, что таким образом Украина будет иметь контакты и сотрудничать со всеми блоками и организациями, среди которых и НАТО, и ОДКБ.

Что касается России, то эксперты видят в Военной доктрине положения, которые могут затрагивать интересы Москвы.

«В Доктрине перечисляется ряд пунктов о том, что считается угрозой национальной безопасности и военной агрессией. Среди прочего называется угрозой использование военной группировки, расположенной на территории Украины, против третьего государства. В украинских реалиях это намек России, которая использовала Черноморский флот против Грузии», – сказал один из руководителей Центра исследований армии и разоружения С. Згурец.

Обозреватели называют это положение, а также еще одно, об обязательном предоставлении разрешения Украиной на перемещение военных и техники по ее территории, «новым раздражителем» в украинско-российских отношениях.

Получается, что согласно принятой Доктрине выход в море без разрешения украинской стороны или использование кораблей или самолетов Черноморского флота России против третьей страны будет расцениваться как акт подготовки к войне против Украины, отмечается в материалах СМИ.

В этой связи следует отметить, что российские издания расценили принятие данных документов однозначно негативно. Подчеркивается, что две предыдущие редакции военных доктрин Украины образца 1993 и 2004 гг. не называли «одну из самых болевых точек украинско-российских взаимоотношений» – базу ЧФ РФ в Севастополе, ни ее функционирование военной угрозой. «А вот ныне одобренная доктрина нанесла по Севастополю нешуточный и совсем не декларативный удар – в ней появилось два новых критерия, в каких случаях Украина будет расценивать действия россиян в Крыму как подготовку к началу войны с ней. Критерий первый – в случае “перемещения без согласования с Украиной с пунктов дислокации подразделений Вооруженных Сил другого государства, которые, исходя из международных договоров, находятся на территории Украины”. И второй – в

случае “действия по применению таких подразделений против третьего государства”. То есть, по ныне принятой Доктрине получается, что отныне выход в море без разрешения украинской стороны либо применение кораблей или самолетов ЧФ РФ против третьей стороны будет расцениваться Украиной как акт подготовки к войне», – отмечается на сайте Newsland.ru.

Пишут российские издания и о том, что ныне вошедшая в силу новая украинская Стратегия национальной безопасности приготовила еще один неприятный подарок Кремлю – этим документом Украина официально заявляет, что не намерена присоединиться к числу стран, признавших с 2008 г. независимость Абхазии и Южной Осетии (в п. 4.2.5 Стратегии указано, что Украина планирует оказывать поддержку международным усилиям, направленным «против намерений легитимизировать тем или иным способом статус самопровозглашенных образований на территории государств региона»). Как известно, независимость Абхазии и Южной Осетии была провозглашена и до сих пор существует благодаря поддержке РФ.

Ряд положений Военной доктрины Украины «позволяют считать принятую Доктрину недружественной по отношению к России, – резюмируют “Аргументы Недели”. – Похоже, руководство соседней страны не совсем адекватно оценивает реальную ситуацию и «внезапно» решило накалить обстановку».

К слову, автор публикации иронизирует по поводу последовательности действий, прописанной в документе, в случае возникновения военной опасности для страны: «Сначала надо будет предпринять действия в медиапространстве, то есть начать жаловаться в прессу. Затем – обратиться в СБ ООН, ОБСЕ и другие международные организации. В случае ядерной угрозы – запросить гарантов своей ядерной безопасности. Согласно соглашениям, на основе которых Украина отказалась от ядерного оружия, ими являются Россия и США. И только затем – попытаться показать супостату свою оборонительную мощь. Возникает, правда, вопрос, а что делать, если супостат не будет ждать?»

Следует отметить, что, по оценкам экспертов, самыми принципиальными в Военной доктрине являются статьи, касающиеся реформирования украинской армии.

Секретарь Совета национальной безопасности и обороны А. Ключев заявил, что в ближайшие годы Украина модернизирует свои Вооруженные Силы. Это заявление основывается на статье Доктрины о том, что Украине не угрожают локальные и региональные войны. «Главный аспект, заложенный в Военную доктрину, заключается в том, что в ближайшие 5–7 лет вооруженная агрессия против Украины в форме локальной или региональной войны маловероятна», – считает А. Ключев.

Как говорит военный эксперт С. Згурец, включение в Военную доктрину положения об отсутствии угроз агрессии позволяет начать серьезные реформы в армии. «Как мне кажется, самым важным в Доктрине является положение о том, что в среднесрочной перспективе локальные и региональные войны Украине не грозят. За этой фразой стоит очень многое.

Фактически, власть Украины впервые дает возможность военным начать пересмотр количественного и качественного состава армии. Ведь если бы Украина признала, что такие войны потенциально возможны, то в течение 5–7 лет государство должно увеличивать численность, в частности, пограничных войск», – отмечает С. Згурец. «В то же время принятая Доктрина позволяет воплощать реформу Вооруженных Сил, ключевая составляющая которой – существенное сокращение украинской армии. Именно наличие этого пункта в Доктрине предполагает дальнейшее принятие новых документов, законов, которые будут это предусматривать. Это логично, поскольку Украина финансово не может содержать такую многочисленную армию», – считает военный аналитик. По его мнению, «де-факто в ближайшие пять лет усилия будут направлены на то, чтобы по итогам первого этапа назревшей реформы ВСУ смогли гарантированно и уверенно обеспечить адекватную реакцию на угрозу приграничного конфликта. Для этого реально боеспособная – с исправным вооружением и выучкой – армия общей численностью в 100 тыс., которая включает 85 тыс. военнослужащих и с боевым составом в 70 тыс. выглядит вполне достаточной. Больше нам просто не силам. Пока. Но зато этот боеспособный костяк в будущем сможет стать основой для дальнейшего качественного усиления потенциала армии».

В целом же, первые отклики на опубликованные документы достаточно традиционные.

В частности, «левые» подвергли их резкой критике. Так, лидер СПУ Н. Витренко считает, что «В. Янукович вмешался во внутренние дела России, лишив ее права управлять своими вооруженными силами, своим флотом в соответствии с собственной стратегией обеспечения национальной безопасности. В. Янукович поджег бикфордов шнур к пороховой бочке военного конфликта с Россией. Теперь, в случае использования Россией своих военных кораблей для защиты собственных национальных интересов против третьих стран, Украина (в соответствии с Указом В. Януковича), будет официально расценивать это как использование военной силы России против нее. А значит, Украина свои вооруженные силы направит против России, присоединившись к войскам НАТО».

Лидер КПУ П. Симоненко также подверг жесткой критике указ Президента о новой редакции Стратегии национальной безопасности Украины, которая, по его мнению, дает установку на радикальную европеизацию внешнеполитических векторов нашей страны, а по сути – на ухудшение отношений с Россией. «Выполнение этой Стратегии будет вредить отношениям с Россией со всеми вытекающими последствиями. Это будет иметь также трагические последствия для Украины и отбросит нас на задворки внешней политики», – считает П. Симоненко. По словам лидера КПУ, согласно этой стратегии «вместо безвизового режима с ЕС, Украина получит визовый режим с РФ. Это коснется миллионов украинцев и людей, имеющих там бизнес».

По мнению коммунистов, стратегическим направлением для Украины

является евразийское направление. При этом П. Симоненко подчеркнул, что коммунисты не предлагают отказываться от определенных мировых тенденций и сворачивать отношения с Европейским Союзом.

А директор Института глобальных стратегий В. Карасев, например, усмотрел в текстах повод для денонсации Харьковских соглашений о пребывании Черноморского флота в Крыму до 2042 г. По его мнению, из-за наличия в Крыму ЧФ, «если обострится проблема Ирана, Киев может быть в таком случае втянут в глобальный конфликт... Такой же риск угрозы военной и национальной безопасности Украины Черноморский флот может принести, если обострится ситуация с Сирией».

Политолог считает, что для пересмотра Харьковских соглашений не обязательно ждать выборов или изменений во власти Украины. В. Карасев уверен, что при сегодняшних реалиях, когда Украина «переплачивает» за российский газ миллиарды долларов, нынешнее руководство в лице В. Януковича также может изменить свою позицию.

Напоследок следует отметить, что некоторые обозреватели увязывают принятие новых редакций Военной доктрины и Стратегии национальной безопасности Украины с предстоящими осенью выборами в Верховную Раду, считая, что В. Янукович решил побороться за электорат Западной Украины, ведь, согласно этим документам, «Россия названа фактически противником Украины».

С другой стороны, большинство экспертов убеждены, что одобренные Президентом Украины документы подтвердили, что украинская власть не намерена менять внеблоковый статус Украины и ни одно из государств не считает своим противником или врагом.

В. Пальчук, канд. наук із соц. комун., мол. наук. співроб.

Перспективи розвитку альтернативної енергетики в Україні

Тема розвитку альтернативної енергетики в загальному енергетичному секторі нашої країни знову набуває актуальності. Українські науковці з галузі відновлюваної енергетики оперують даними ООН у своїх доказах про необхідність утвердження в Україні цілеспрямованих системних заходів щодо розвитку альтернативних джерел енергії. Так, за прогнозами ООН, до 2050 р. людство майже на 80 % має перейти на альтернативні джерела енергії (відновлювані джерела енергії – далі ВДЕ). Така необхідність спричинена рядом вже не раз висвітлених у науковій літературі та інших виданнях факторів життєдіяльності сучасного світу. Серед яких:

- вичерпність розвіданих у світі запасів енергоресурсів;
- екологічна безпека. Особливо це питання актуалізувалося після аварії на японській АЕС «Фукусіма-1», а також у контексті виникнення проблем добування й переробки, забезпечення безпечності захоронення радіоактивних

відходів, що постійно накопичуються, антропогенного впливу сучасної енергетики на довкілля та ін.;

– залежність країн від імпорту енергетичних ресурсів. Зокрема, за підрахунками вчених, на сьогодні в Україні імпорт енергоносіїв становить близько 50 %. При цьому системного енергозбереження в державі практично не існує: рівень енерговитрат як у промисловому секторі, так і комунальному господарстві залишається стабільно високим.

Серед усіх цих вагомих факторів науковці вирізняють головний – за всіма світовими прогнозами споживання енергії в найближчі 10 років буде тільки зростати.

Вирішення ряду енергетичних і екологічних питань на сьогодні можна досягти завдяки розвитку ВДЕ, переконують науковці з галузі альтернативної енергетики. Досвід європейських країн показує, що інвестиції в розвиток енергоефективних технологій і ВДЕ можуть дати поштовх для інноваційного розвитку держави, підвищення конкурентоспроможності її промисловості на зовнішніх ринках, допоможуть значно знизити тиск на навколишнє середовище. Зокрема, сучасними пріоритетами розвитку енергетики в розвинутих країнах є орієнтація на охорону навколишнього середовища з посиленням екологічних норм та розвитком генерації на базі нетрадиційних і відновлюваних джерел. Уже сьогодні німецькі енергетичні компанії повідомляють про намір у найближчі роки вкласти понад 12 млрд євро в проекти отримання й використання альтернативних джерел енергії, і насамперед вітроенергетику. Таким поштовхом послужила аварія на японській АЕС «Фукусіма-1», після якої німецький уряд прийняв рішення повністю вивести з експлуатації місцеві атомні станції і половину енергії для потреб країни отримувати за рахунок так званої «зеленої» енергетики вже до 2022 р. Перший крок у цьому напрямі зроблено минулого року. Тоді зупинили вісім атомних станцій. Решту дев'ять заплановано закрити до 2022 р.

В Україні заяви про необхідність вироблення чіткої, послідовної політики держави, сфокусованої на зменшенні енергоспоживання та зниженні енергоемності економіки, а також інтенсивного розвитку відновлюваних джерел енергії, останнім часом дедалі активніше переходять у практичну площину. Зокрема йдеться про забезпечення правової основи для стимулювання альтернативних джерел енергії. Головними законодавчими актами, що становлять нормативно-правову основу для функціонування даного енергетичного сектору, визначено такі: Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 р. № 555-IV; Закон України від 01.07.1994 р. № 74/94 «Про енергозбереження»; Закон України від 14.01.2000 р. № 1391-XIV «Про альтернативні види палива»; Закон України від 05.04.2005 р. № 2509-IV «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», Закон України «Про електроенергетику» від 16.10.1997 р. № 575/97-ВР.

Юридичною основою для схеми підтримки відновлюваної енергії фахівці називають Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику»»¹ щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії від 1.04.2009 р. № 1220-VI. Зокрема, у документі йдеться про «сприяння розвитку альтернативної енергетики як екологічно чистої і безпаливної підгалузі енергетики шляхом встановлення «зеленого» тарифу¹ та оплати електростанціям, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – вироблену лише малими гідроелектростанціями), всієї виробленої ними електричної енергії в повному обсязі в грошовій формі, без застосування будь-яких видів заліків погашення заборгованості з розрахунків за електроенергію».

Прийняття Закону про «зелений» тариф сприяло зростанню мотивації до використання енергоносіїв, що отримують з відновлюваних джерел енергії. У 2011 р. підприємства відновлюваної енергетики України виробили близько 400 млн кВт/ч електроенергії і продали її держпідприємству «Енергоринок» за «зеленим» тарифом. Проте, на думку науковців, така цифра, все ж таки, є незначною, враховуючи потенціал країни: традиційні енергоносії поки що залишаються істотно дешевшими, і цей фактор переважає екологічні та інші аргументи.

Практика стимулювання використання відновлюваної енергії стала головною складовою Європейської енергетичної та екологічної політики впродовж багатьох років². Згідно з політикою ЄС, викладеною в Директиві 2009/28/ЄС, держави-члени застосовують різні змішані підходи щодо стимулювання виробництва енергії з ВДЕ в межах їх територій. При цьому, незважаючи на введення схем «зелених» сертифікатів у Бельгії, Італії, Польщі, Румунії, Швеції і Великобританії, пільгові тарифи все ж залишаються основною складовою політики ЄС щодо стимулювання відновлюваної енергетики, оскільки вони використовуються в більш ніж 20 державах ЄС.

Протягом останніх двох років у деяких країнах ЄС, таких як Франція, Німеччина, Іспанія, фінансові схеми підтримки (стимулюючі тарифи) були виправлені та відрегульовані. Основною причиною такого кроку став непередбачено високий рівень впровадження відновлювальної генерації за короткий проміжок часу та, як наслідок, значний її вплив на кінцевих споживачів. Інститут індустрії відновлюваних джерел енергії Німеччини провів заміри опівдні 25 та 26 травня. За годину сонячні електростанції виробили електрики стільки ж, скільки дають 20 атомних електростанцій за

---

¹ «Зелений» тариф – це спеціальний тариф, за яким закупається електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – вироблена лише малими гідроелектростанціями).

² Сприяння Національній комісії регулювання електроенергетики України: Програма регуляторної підтримки TCS ID: 29084. – Режим доступу: http://www.uself.com.ua/fileadmin/documents/20976_UREDLF_Task_1_Report_ukr.pdf.

цей же проміжок часу. А це – половина від потреб країни. Поки що, як зазначили в інституті, жодній з держав не вдалося навіть наблизитися до такого показника. Проте на цьому науковці не зупиняються. Німеччина планує повністю перейти на відновлювані джерела енергії. Наразі, п'ята частина електрики в країні вироблена з відновлюваних джерел. З березня держава вже почала скорочувати розміри підтримки для виробників «зеленої» енергії.

На Кіпрі спочатку були впроваджені податкові стимули/інвестиційні субсидії (в подальшому у 2006 р. вони були замінені на стимулюючі тарифи). У Франції стимулюючі тарифи для вітроенергетики були впроваджені із самого початку – до 2001 р. вони були переглянуті та доповнені для решти технологій. У випадку Нідерландів з 1997 р. податкові стимули/інвестиційні субсидії використовувались для підтримки ВДЕ генерації (стимулюючі тарифи були як вторинний механізм).

Науковцями та експертами в цій галузі введення «зеленого» тарифу характеризується як дієвий механізм чинного законодавства для стимулювання розвитку альтернативної енергетики в Україні. Більшість вкладених інвестицій у вигідні проекти розвитку енергетики на основі використання ВДЕ пов'язують саме з введенням «зеленого» тарифу. Завдяки цим інвестиціям найбільша у Європі сонячна електростанція працює в Криму, у Донецькій та Миколаївській областях запущені промислові вітроелектростанції (Ново-Азовська та Очаківська) із сучасними європейськими віротурбінами.

Водночас експерти, виходячи з визначення альтернативних джерел енергії³, прописаного відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», звертають увагу, що до їх переліку входять і інші альтернативні джерела, до яких «зелений» тариф не застосовується. Концепція «зеленого» тарифу, визначена в Законі України «Про електроенергетику», не бере до уваги повний набір джерел ВДЕ, визначених у Законі України «Про альтернативні джерела енергії». Найбільш помітний виняток – це випадок біогазу, для якого не було визначено жодного коефіцієнту, і який навіть не можна пов'язувати з концепцією біомаси. Використовують «зелений» тариф тільки певні категорії виробників електроенергії з альтернативних джерел, а саме: вітрової енергії, енергії з біомаси, сонячної енергії та малих гідроелектростанцій.

Тому експерти застерігають про можливість виникнення невизначених ситуацій між зацікавленими сторонами, які є суб'єктами розвитку альтернативних джерел енергії. Адже Закон України «Про альтернативні джерела енергії» поєднує у своєму визначенні альтернативних джерел відновлювані джерела енергії (енергія сонячна, вітрова, геотермальна, енергія

---

³ Альтернативні джерела енергії – відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів.

хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів) з не відновлюваними джерелами енергії (доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів).

Така «законодавча» комбінація різних джерел енергії може створити певні незручності, оскільки ці джерела визначаються інакше згідно з Директивами ЄС. Політика щодо невідновлюваних джерел енергії, яка стосується ефективного використання цих видів джерел енергії (енергозбереження), та політика їх стимулювання не має бути пов'язана із жодною схемою стимулювання джерел ВДЕ, зазначають експерти.

З тим, що вітчизняне законодавство в галузі альтернативної енергетики потребує подальшого вдосконалення, погоджується очільник Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України М. Пашкевич. За його словами, у співпраці з профільними асоціаціями та міжнародними експертами ведеться робота над аналізом останніх тенденцій розвитку технологій. У першу чергу виправляються всі нормативні недоліки, аби максимально спростити роботу інвестора. Наприклад, у парламенті вже триває робота над законопроектами щодо введення «зеленого» тарифу для біогазу, триває обговорення щодо регламентації чітких та прозорих умов для підрахунку частки вітчизняних робіт та матеріалів у будівництві електростанцій на відновлювальних джерелах енергії тощо. 22 травня прийнято за основу проект закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлюваних джерел енергії» (№ 8455). Законопроект спрямований на адаптацію українського законодавства до європейського, зокрема, Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС від 27.09.2001 р. № 2001/77/ЄС (щодо гарантії походження електроенергії), спрощення дозвільної системи у сфері відновлюваної енергетики, а також уніфікація термінології.

Заплановано внесення змін до ряду законів України, у тому числі до Закону «Про альтернативні джерела енергії». За його новою редакцією, організаційне забезпечення діяльності у сфері відновлюваних джерел енергії здійснюватиметься спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань реалізації державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Крім того, законопроект передбачає, що електрична енергія, вироблена з відновлюваних джерел енергії, може бути реалізована за «зеленим» тарифом відповідно до прямих договорів, укладених із споживачами. При виробництві електричної енергії з відновлюваних джерел суб'єкт господарювання зобов'язаний надати споживачеві гарантію походження електричної енергії. Таку гарантію має підтвердити спеціальний орган виконавчої влади, уповноважений урядом країни.

Важливим діючим документом державного значення, що регулює основні напрями та засади розвитку всього паливно-енергетичного комплексу нашої країни є Енергетична стратегія України на період до 2030 р.

(ухвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 145-р). Наразі цей документ перебуває на доопрацюванні, оскільки, як стверджують фахівці з енергетичного сектору нашої країни, діюча Енергостратегія України не враховує реалії сьогодення і не раз підпадала під критику науковців. За їхніми словами, документ фокусується на питаннях нарощування потужностей енергопостачання, а не на енергоефективності та енергозбереженні, що обґрунтовується завищеними прогнозами зростання ВВП і споживанням електроенергії в Україні, наданням пріоритету атомній енергетиці та вугільній промисловості. Зокрема, Н. Мхітарян, член-кор. НАН України, д-р техн. наук, професор, директор Інституту відновлюваної енергетики НАН України, з цього приводу зазначив, що Енергостратегія 2006 року намітила вирішення існуючої проблеми за допомогою розвитку атомної енергетики і почасти енергозбереження. При цьому оцінка вітчизняного потенціалу відновлюваних джерел енергії виявилася істотно заниженою. Крім того, в Енергостратегії навіть не закладено необхідність зниження сучасного рівня техногенного навантаження на екосистему країни. Не враховується і перспективність застосування децентралізованої малої енергетики в умовах економічної і енергетичної кризи для малого й середнього бізнесу та необхідність її державної тарифної підтримки.

З метою вироблення більш чіткої державної політики розвитку паливно-енергетичного сектору країни дорученням Кабінету Міністрів України визначено координатора розроблення оновленої Енергетичної стратегії України – Фонд «Ефективне управління». Проект «Оновлення Енергетичної стратегії України на період до 2030 р. в галузі електроенергетики» є першим етапом оновлення Енергетичної стратегії України. Як стверджують самі координатори, оновлена Енергетична стратегія України до 2030 р. після свого затвердження має стати одним із ключових інструментів довгострокового планування розвитку країни.

Головною відмінністю оновленого документа фахівці Фонду «Ефективне управління» називають те, що нова енергостратегія розраховується не з екстенсивного зростання споживання енергії, а навпаки, планується значне підвищення енергоефективності. Вочевидь, такого результату очікують від суттєвої зміни структурної потужності виробництва електроенергії до 2030 р. на користь гідроелектростанцій (ГЕС), гідроакумуючих електростанцій (ГАЕС) і станцій, що працюють на відновлюваних джерелах енергії, – ВДЕ (вітер, сонце, біо- та малі ГЕС). Причому енергетика ВДЕ зросте в загальному балансі з менш як 0,5 до 9 %. У результаті збалансованого розвитку різних видів генерації і значного підвищення енергоефективності значно знизиться потреба в будівництві нових атомних блоків порівняно з Енергостратегією від 2006 р.

У свою чергу Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України пропонує в Енергостратегії збільшити прогноз виробництва енергії із відновлюваних джерел до 20 % вже у 2020 р. Таку позицію відомство пояснює, посиляючись на квітневі підсумки, коли із ВЕД вироблено близько 0,5 % енергобалансу країни за один місяць. До цього ж за

планом розвитку відновлюваної енергетики ці квітневі 0,5 % у загальному енергобалансі країни мали б бути досягнуті тільки у 2015 році.

Водночас для України альтернативна енергетика залишається поки що дорогою. За оцінками фахівців, на сьогодні в нашій країні вартість електроенергії, що виробляється сонячними електростанціями, становить приблизно 5 грн за 1 кВт/г, вітрової – більше 1 грн, гідроенергетики – близько 1 грн, при тому, що вартість електроенергії від АЕС – 20 коп. Шлях один – зниження собівартості. Деякі країни світу досягли результатів щодо зниження вартості альтернативної електроенергії. У Бразилії наприкінці минулого року отримали енергію від вітрових електростанцій дешевшу, ніж ту, яку виробили станції на основі природного газу. Цей факт надає надії щодо розвитку альтернативної енергетики в нашій країні та збільшення її частки в загальному обсязі виробленої електроенергії України.

Зменшення собівартості альтернативної електроенергії пов'язано з вирішенням науково-технічних питань, які стають темами фундаментальних і прикладних досліджень науковців. В оцінках експертів, Українська держава відстає в технічному оснащенні, що заважає навіть зацікавленим підприємствам налагоджувати випуск надійного обладнання для відновлюваної енергетики. Сюди відносять підвищення ефективності сонячних панелей, збільшення ємкості акумуляторів енергії, збільшення надійності вітрових установок тощо. Такі напрацювання має Інститут відновлюваної енергетики НАН України. Зокрема, науковцями завершено масштабне дослідження щодо перспектив розвитку альтернативної енергетики. Фахівці отримали прогнозні показники, у яких наочно видно зменшення вартості обладнання й собівартості електроенергії для різних видів відновлюваних джерел, з урахуванням факторів амортизації і оподаткування. Визначено також оптимальні розміри «зелених» тарифів на кожний рік.

Проблематика науково-технічних розробок у галузі відновлюваної енергетики активізувалася з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику»» щодо умов стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел від 17.06.2011 р. № 3549-VI. Цим Законом встановлено порядок стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії. Так, відповідно до Закону, «порядок стимулювання застосовується за умови, що починаючи з 1 січня 2012 р. питома вага сировини, матеріалів, основних засобів, робіт та послуг українського походження у вартості будівництва відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, становить не менше 15 %, з 1 січня 2013 р. – 30 %, а з 1 січня 2014 р. – 50 %. Додатковою умовою застосування зазначеного порядку стимулювання виробництва електроенергії з використанням енергії сонячного випромінювання є використання, починаючи з 1 січня 2013 р., на об'єктах електроенергетики сонячних модулів, у вартості виробництва яких питома вага матеріалів та сировини

українського походження становить не менше ніж 30 %, а починаючи з 2014 р. – 50 %».

У цьому контексті науковці звертають увагу на доцільність створення в Україні координаційного центру з розробок у галузі відновлюваної енергетики, а також інших суб'єктів наукової інфраструктури з вивчення її перспектив. Поряд із цим пропонують паралельно з переглядом енергетичної програми прийняти нову Державну програму розвитку відновлюваної енергетики. Метою даної програми пропонують визначити заміщення до 2030 р. 30 % енергоносіїв із традиційних джерел енергоносіями ВДЕ, при зниженні їх собівартості мінімум у два рази. Однак така ціль – у 30 % до 2030 р. – завідувачем відділу теплофізичних проблем біоенергетики Інституту технічної теплофізики НАН України Г. Гелетухою названа дуже амбіційною щодо ВДЕ. Така ціль відповідає європейським тенденціям розвитку альтернативної енергетики. Разом з тим у новій редакції Енергетичної стратегії України запланований обсяг виробленої альтернативної електроенергії значно скромніший: «10 % електрогенеруючих потужностей працюватиме на ВДЕ у 2030 р.».

Така оцінка науковця вписується в загальні плани українського уряду щодо розвитку паливно-енергетичного сектору країни. Так, Прем'єр-міністр України М. Азаров під час наради з питань підвищення безпеки на АЕС у Білгородці Київської області заявив: «Необхідність модернізації абсолютно всіх галузей народного господарства потребує значних капіталовкладень, і приймати такі рішення, які приймає розвинута країна Німеччина, Україна не може. Тому, для нас у найближчі 10–20 років альтернативи атомній енергетиці немає».

Водночас Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України очікує обсяг у 12 % ВДЕ в енергобалансі країни до 2020 р., як того вимагають європейські директиви. Така цифра для України є реальною, адже минулого року розвиток відновлюваної енергетики значно випередив розвиток традиційної. Загальна потужність введених в експлуатацію об'єктів ВДЕ становила 257 МВт, що на 4 % більше порівняно з 2010 р. А за I квартал 2012 р. було вироблено 155,6 млн кВт/год електричної енергії, що становить 47 % від загального обсягу виробництва електроенергії з відновлювальних джерел у 2011 р. Обсяг приватних інвестицій у цю сферу становив 20 млрд грн.

На сьогодні, за даними Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, «зелена» енергетика нашої країни нараховує 107 діючих об'єктів потужністю 411 МВт, з яких 76 гідроелектростанцій, 11 вітропарків, 18 сонячних станцій та 2 біоенергетичні об'єкти, а також 63 суб'єкти господарювання. Крім того, на різних стадіях розвитку перебувають проекти загальною потужністю, наприклад, у вітряній енергетиці – близько 3 тис. МВт, у сонячній – близько 1 тис. МВт.

Також заплановано будівництво ряду нових потужностей у регіонах країни, зокрема: – Чеська група компаній Ekotechnik Praha завершить розпочате в минулому році будівництво 42 МВт ФЕС у Київській області

(м. Богуслав), почне інсталяцію 50 МВт СЕС у Дніпропетровській області, а також розробляє масштабні проекти у Вінницькій області на території 600 га (на яких можна розмістити сонячні батареї потужністю 300 МВт) та СЕС у Закарпатській області потужністю 80 МВт;

– Компанія Star Ua планує будівництво масштабних сонячних проектів у Херсонській області на території 15 тис. га, потужність може становити 750 МВт;

– «Ренджі Девелопмент» побудує у Вінницькій області шість фотоелектричних станцій сумарною потужністю 50 МВт;

– німецька компанія «Віндгард» розпочала активну фазу будівництва вітропарку в Краснодонському районі Луганської області потужністю 400 МВт;

– ізраїльська SunElectra планує побудувати у 2012 р. в Одеській області близько 10 СЕС загальною потужністю 25–30 МВт;

– міжнародна група компаній Activ Solar планує вже цього року запустити першу чергу фотоелектричної станції в Одеській області;

– компанія «Рентехно» – завершить будівництво 1,8 МВт сонячної електростанції у Вінницькій області та розпочне інсталяцію 11 МВт на декількох площадках у Скадовському і Геніченському районах Херсонської області;

– французька компанія Helios Strategia планує побудувати в Україні декілька сонячних станцій потужністю 7 МВт на дахах будівель, як промислових і муніципальних, так і на дахах приватних будинків;

– компанія «АНТ Груп» готує проект сонячної електростанції Sunshine City в місті Буча, Київської області потужністю 30 МВт;

– двадцять п'ять вітроелектростанцій планують побудувати у Івано-Франківській області (Рожнятовський район);

– німецька компанія «WKN Windkraft Nord AG» інсталуватиме дві вітроелектростанції у Красноперекопському та Джанкойському районах;

– вісім вітроустановок мегаватного класу буде встановлено в Херсонській області компанією «Віндкрафт Україна»;

– будівництво п'яти малих ГЕС заплановано в Чернівецькій області;

– у планах компанії «Еко-Оптима» – 15 малих ГЕС у Львівській області.

Такий активний ривок у галузі альтернативної енергетики стимулює прихід нових прямих приватних інвестицій у цю сферу. Уже цього року, наприклад, у проекти сонячної та вітрової енергетики планується залучити близько 1 млрд євро. А до 2015 г. сума інвестицій у «зелену» енергетику може зрости до 5 млрд дол., зазначають у Державному агентстві з енергоефективності та енергозбереження України. Це стало можливим завдяки створенню умов для залучення інвестицій. Ідеться не лише про будівництво нових енергетичних потужностей і розвиток системи електричних мереж та підвищення збалансованості енергозабезпечення ряду енергодефіцитних регіонів, а й про створення цілої високотехнологічної галузі в Україні, що приведе до поступового розвитку вітчизняних

технологій (*Матеріал підготовлено з використанням інформації сайтів Верховної Ради України (<http://zakon2.rada.gov.ua>); Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України (<http://saee.gov.ua>); Інституту енергетичних досліджень (Energy Studies Institute) (<http://esi.org.ua>); Українська енергетика UA-Energy.org (<http://ua-energy.org>); Альтернативні джерела енергії (www.eco-live.com.ua); (www.qclub.org.ua/category/analytics).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Литвин у рамках офіційного візиту до Естонської Республіки поспілкувався з членами Торгово-промислової палати Естонії. Під час зустрічі було оговорено питання щодо подальшої розвитку двосторонньої співпраці у різних галузях економіки.

В. Литвин наголосив на необхідності покращення умов для розвитку бізнес-зв'язків, роботи представників іноземного бізнесу в Україні, розширення взаємного інвестування, у тому числі на законодавчому рівні. «У наших країн є колосальні можливості для співпраці у всіх сферах», – сказав він.

Серед проблемних питань роботи в Україні учасники зустрічі називали оподаткування діяльності нерезидентів, а також велику кількість перевірок з боку контролюючих і правоохоронних органів. Представники бізнес-кіл також цікавилися перебігом земельної реформи в Україні.

Голова Верховної Ради своєю чергою зазначив, що керівництво країни докладає зусиль до розв'язання згаданих проблем. Він також наголосив на важливості функціонування вітчизняної судової системи у відповідності до європейських стандартів.

Говорячи про земельну реформу, В. Литвин повідомив, що відповідний законопроект нині перебуває на розгляді у Верховній Раді (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 26.06*).

***

Голова Верховної Ради України В. Литвин у рамках офіційного візиту до Естонської Республіки відвідав Українську греко-католицьку церкву та Український культурний центр міста Таллінн.

Під час зустрічі з представниками української громади В. Литвин наголосив на необхідності посилення уваги з боку держави до представників закордонного українства. За його словами, необхідно суттєво підвищити всебічну, у тому числі, фінансову підтримку української діаспори за кордоном.

«Це потужна сила, величезний стратегічний ресурс, який, на превеликий жаль, не враховується у частині лобювання інтересів України за кордоном», – заявив керівник парламенту. При цьому він нагадав, що держава

зобов'язана дбати про співвітчизників, які проживають за кордоном. На його думку, це сприяло би розв'язанню багатьох питань двосторонніх і багатосторонніх взаємин.

Торкаючись «мовного» питання, В. Литвин наголосив на необхідності «знайти цивілізоване правове рішення, яке б підняло статус держави, сприяло започаткуванню діалогу всередині країни і пошуку шляхів порозуміння».

Керівник парламенту розповів про початок роботи Конституційної Асамблеї, наголосивши на необхідності у питанні внесення змін до Конституції вийти на загальноукраїнський діалог, знайти шляхи «перезавантаження» країни, подолати взаємну недовіру і «взаємопоборювання» (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

23 червня заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко взяв участь в освяченні хрестів храму, що зводиться на честь святого праведного П. Калнишевського (останнього кошового отамана Запорозької Січі), в центрі Холодного Яру (Черкащина), на хуторі Буда, неподалік від тисячолітнього дуба М.Залізняка.

Після заходу віце-спікер назвав дуже символічним, що в такому історичному місці, яке відоме з часів Київської Русі та прославлене в часи козаччини, буде храм на честь П. Калнишевського.

Крім того, на переконання М. Томенка, це є важливим ще й з огляду на те, що «сьогодні на Черкащині зокрема та Україні загалом йде витіснення української мови і культури не тільки зі щоденного життя, а й з церкви». «Все більше і більше богослужінь проводиться російською мовою, і тому сьогодні вкрай важливо застерегти мову батьків у церковному житті», – додав він (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Комітет з питань правової політики визнав таким, що не суперечить Конституції України проект закону про внесення змін до Закону «Про столицю України – місто-герой Київ» (щодо призначення на посаду голови Київської міської державної адміністрації виключно особи, обраної Київським міським головою).

На засіданні комітету зазначалося, що законопроектом (реєстр. № 10445) пропонується виключити із вказаного закону ст. 10-1, якою передбачено, що виконавчим органом Київської міської ради є Київська міська державна адміністрація, яка паралельно виконує функції державної виконавчої влади, що є особливістю здійснення виконавчої влади в місті Києві. Голова Київської міської державної адміністрації призначається Президентом України в порядку, передбаченому Конституцією та законами України. Тобто, таким чином, відновити поєднання посад Київського міського голови та голови Київської міської державної адміністрації.

Згідно з Основним Законом України (частина друга ст. 118, ч. 2 ст. 140)

особливості здійснення виконавчої влади і місцевого самоврядування в місті Києві, яке відповідно до ч. 3 ст. 133 Конституції України має спеціальний статус, визначається окремим законом. Особливості здійснення виконавчої влади і місцевого самоврядування в місті Києві визначені в Законі «Про столицю України – місто-герой Київ». Однією з таких особливостей є зосередження у Київській міській державній адміністрації функцій виконавчої влади і місцевого самоврядування. Призначення Президентом України відповідно до Конституції України (ч. 4 ст. 118) голови Київської міської державної адміністрації особи, обраної Київським міським головою, впливає із ч. 2 ст. 141 Основного Закону, згідно з якою обраний територіальною громадою міський голова має очолювати виконавчий орган міської ради.

Таку правову позицію в цьому питанні займає і Конституційний Суд. У своєму Рішенні від 25 грудня 2003 р. № 21-рп/2003 (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві) КС визнав, що Київську міську державну адміністрацію має очолювати лише особа, обрана Київським міським головою, яка відповідно до ч. 4 ст. 118 Конституції України призначається Президентом України головою Київської міської державної адміністрації (підпункт 1.2 п. 1 резолютивної частини Рішення) *(Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06).*

***

Комітет з питань правосуддя рекомендує парламенту направити на доопрацювання проект закону про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України (щодо уточнення деяких питань, що стосуються процедури заочного розгляду справ).

На засіданні комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 9250) спрямований на удосконалення процесуальних прав учасників цивільного процесу в частині постановлення та оскарження заочних рішень та унеможливлення затягування судового розгляду справ.

Відповідні зміни пропонується внести до ст. 169, 224, 225, 227, 228, 231, 232 та 297 Цивільного процесуального кодексу. Зокрема, зміни до ст. 224 цього Кодексу стосуються можливості ухвалення заочного рішення в разі неявки в судове засідання представника відповідача з належно оформленими повноваженнями. А ст. 228 пропонується доповнити положенням про те, що заява про перегляд заочного рішення залишається без розгляду, якщо її було подано після закінчення строку, встановленого частиною другою цієї статті, і суд за заявою особи, яка її подала, не знайде підстав для поновлення строку подання цієї заяви.

Також законопроектом передбачається, що в разі недотримання відповідачем порядку перегляду заочного рішення до його оскарження в апеляційному порядку апеляційний суд відмовляє в прийнятті апеляційної скарги і роз'яснює відповідачу по справі його право на звернення із заявою про перегляд заочного рішення до суду, який його ухвалив *(Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06).*

***

Комітет з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону про внесення зміни до ст. 15 Закону «Про іпотечні облигації» (щодо випуску та обігу іпотечних облигацій).

Законопроектом (реєстр. № 10282) пропонується вилучити із ст. 15 Закону «Про іпотечні облигації» положення про те, що обслуговуюча установа не може бути пов'язаною особою з управителем, емітентом та аудитором (аудиторською фірмою).

Необхідність цих змін, наголошувалося на засіданні комітету, пов'язана з тим, що на практиці функція з обслуговування іпотечних кредитів є технічною, і її виконання не впливає на якість іпотечних активів та виконання зобов'язань емітента за іпотечними зобов'язаннями. Крім цього, вказане положення ст. 15 не узгоджується з ч. 2 ст. 9, згідно з якою функції з обслуговування іпотечних активів у складі іпотечного покриття іпотечних облигацій можуть покладатися на емітента або на одну чи декілька обслуговуючих установ (***Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06.***

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо підтримки бюджетних природоохоронних установ загальнодержавного і міжнародного значення).

На засіданні комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 10508) розроблено з метою підтримки бюджетних природоохоронних установ шляхом звільнення від сплати деяких зборів та податків пов'язаних з користуванням надрами для збереження біорізноманіття.

Для підтримки їх діяльності пропонується шляхом внесення змін до ст. 240, 263, 323 Податкового кодексу пропонується надати можливість цим установам отримувати спеціальні дозволи на користування надрами на безоплатній основі, а також виключити їх з переліку платників екологічного податку, плати за користування надрами та збору за спеціальне використання води. Законопроект не потребує внесення змін в інші закони України.

Члени комітету наголошували, що частина об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема, і загальнодержавного та міжнародного значення, зберігається, утримується і розвивається завдяки штучному зрошенню, обводненню, належному утриманню тварин, водоплаваючих птахів, водних біоресурсів тощо, що потребує додаткових витрат на забезпечення водою.

На засідання йшлося й про те, що сьогодні законодавством визначено 14 видів господарської діяльності, які звільнені від справляння зборів за використання водних ресурсів. Зокрема, це стосується плати за воду, що використання води для потреб зовнішнього благоустрою населених пунктів, за воду, що забирається науково-дослідними установами для проведення

наукових досліджень в галузі рисосіяння та для виробництва елітного насіння рису, за воду, що використовується садівницькими та городницькими товариствами (кооперативами) тощо.

Комітет вважає, що збереження об'єктів природно-заповідного фонду також є не менш важливим питанням загальнодержавного значення. Тому прийняття зазначеного проекту закону надасть можливість зберегти біологічне різноманіття у межах об'єктів загальнодержавного та міжнародного значення, що підлягають особливій охороні (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Комітет з питань європейської інтеграції визнав таким, що не суперечить законодавству Європейського Союзу та міжнародно-правовим зобов'язанням України, проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці).

Законопроект (реєстр. № 8487) розроблено з метою забезпечення паритетного представництва жінок і чоловіків у списках політичних партій та виборчих списках, серед депутатів рад усіх рівнів, в органах державної виконавчої влади та органах місцевого самоврядування шляхом запровадження гендерних квот.

Комітет дійшов висновку, що законопроект в цілому не суперечить законодавству Європейського Союзу та міжнародно-правовим зобов'язанням України, однак пропонує розглянути запропоновані зміни щодо квотування як тимчасовий захід.

Зокрема, зазначалося під час обговорення, зміни до ст. 57 та 62 Закону «Про вибори народних депутатів України», а також ст. 36 та 44 Закону «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» передбачають формування виборчих списків політичних партій (виборчих блоків політичних партій) за квотним принципом.

За висновком комітету, запропоновані зміни до Кодексу законів про працю України, а також законів «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про Кабінет Міністрів України», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та «Про рекламу» відповідають міжнародним стандартам в сфері захисту жінок від дискримінації та нерівного ставлення (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів рекомендує парламенту прийняти за основу та в цілому проект закону про внесення змін до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо визначення зарплати для обчислення пенсії. Законопроект (реєстр. № 10386) пропонується:

– внести зміни до ст. 25 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», які стосуються уточнення нумерації положень цього Закону, на які є посилання у цій статті, щодо випадку, коли обмеження коефіцієнту страхового стажу не може перевищувати 0,85;

– уточнити норму ст. 40 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо надання можливості пенсіонеру під час визначення зарплати для обчислення пенсії не враховувати періоди одержання допомоги по безробіттю, які враховуються до страхового стажу згідно із абзацом 3 ч. 1 ст. 24 зазначеного закону.

На думку членів комітету, запропоновані ініціативи сприятимуть подальшому удосконаленню законодавства, що регулює сферу пенсійного страхування.

Під час обговорення зверталася також увага на те, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України вважає, що врегулювання зазначених питань сприятиме вдосконаленню положень Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо порядку визначення заробітної плати для призначення пенсій та покращенню рівня пенсійного забезпечення громадян і надає узагальнюючий висновок, що законопроект за результатами розгляду у першому читанні може бути прийнятий за основу.

Крім того, зазначалося, що Комітет з питань бюджету ухвалив рішення, що у запропонованій редакції законопроект не має впливу на показники бюджету, і у разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Комітет з питань соціальної політики та праці рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо підвищення рівня народжуваності та престижу материнства).

Законопроектом (реєстр. № 10413), поданим народними депутатами А. Яценюком, Л. Оробець, пропонується запровадити новий вид оплачуваної відпустки чоловікам у зв'язку з народженням дитини тривалістю 7 календарних днів, починаючи з дня пологів дружини, з можливістю приєднати до цієї відпустки щорічну відпустку незалежно від тривалості роботи чоловіка в поточному році.

Проектом також передбачається доповнити перелік страхових випадків, за яких надається допомога по тимчасовій непрацездатності, необхідністю догляду за трьома і більше дітьми віком до 18 років, та наданням такої допомоги незалежно від страхового стажу застрахованої особи.

Автори обґрунтували необхідність прийняття законопроекту тенденцією до різкого скорочення рівня народжуваності, яка знову спостерігається в Україні.

Члени комітету, загалом підтримуючи необхідність створення

сприятливих умов для подолання демографічної кризи в країні, висловили деякі зауваження до законопроекту.

Народні депутати, зокрема, не погодитися з пропозицією авторів проекту щодо віднесення до страхових випадків за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, догляду за трьома і більше дітьми віком до 18 років та виплати у зв'язку з цим застрахованим особам допомоги по тимчасовій непрацездатності. Вони зазначили, що в проекті відбулося об'єднання понять «допомога по тимчасовій непрацездатності» та «допомога по догляду за дитиною», остання з яких не пов'язана з тимчасовою втратою працездатності і, враховуючи ідеологію законопроекту, за своєю природою є видом сімейної допомоги (як, наприклад, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку) і може бути врегульована, зокрема, у Законі «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» з передбаченням фінансування її виплати за рахунок Державного бюджету, але не за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

На думку членів комітету, потребують уточнення й деякі інші положення законопроекту (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин рекомендує парламенту прийняти за основу законопроект про розвиток кооперації у сільському господарстві України. Документом (реєстр. № 10257) пропонується встановити, що держава забезпечує підтримку кооперуванню власників земель сільськогосподарського призначення та виробників сільськогосподарської продукції.

На думку авторів законопроекту, державна підтримка розвитку кооперації у сільському господарстві має надаватися шляхом:

- проведення інформаційної та роз'яснювальної роботи з метою висвітлення переваг кооперації у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції та інших пов'язаних з нею сферах;
- надання безоплатної юридичної та іншої консультативної допомоги з питань створення та організації діяльності кооперативів у сільському господарстві;
- спрощення порядку державної реєстрації кооперативів у сільському господарстві;
- безоплатної державної реєстрації кооперативів, які створюються у сільській місцевості;
- безоплатного та безконкурентного надання земельних ділянок державної та комунальної власності у власність та користування виробничих та обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів для потреб їх розвитку;
- надання сільськогосподарським виробничим та обслуговуючим

кооперативам безповоротної матеріальної допомоги на етапі їх створення;

- забезпечення пільгового кредитування діяльності виробничих та обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів;
- переважної закупівлі у сільськогосподарських кооперативів продукції для потреб державного аграрного фонду, забезпечення продовольством державних та комунальних установ і організацій;
- надання виробничим кооперативам, які вирощують органічну сільськогосподарську продукцію, допомоги в проведенні сертифікації земель та експорті такої продукції.

Як зазначалося під час обговорення, внаслідок проведення земельної реформи та її паювання і приватизації земель сільськогосподарського призначення сільськогосподарський земельний фонд є надзвичайно подрібненим, що не дозволяє селянам – власникам невеликих земельних ділянок (в середньому по країні їх площа становить 4 га) вести високоефективне товарне виробництво сільськогосподарської продукції з використанням потужної сільськогосподарської техніки та передових аграрних технологій. Водночас, наголошували учасники засідання, в Україні понад 70 % трудомісткої сільськогосподарської продукції повсякденного споживання – картоплі, інших овочів, фруктів, молока та м'яса – виробляється в особистих селянських і фермерських господарствах та фізичними особами – сільськогосподарськими товаровиробниками. Тому, на думку членів Комітету, «першочерговим завданням держави є впровадження заходів підтримки розвитку виробничої та обслуговуючої кооперації у сільському господарстві шляхом надання державою організаційної та матеріальної підтримки створенню та діяльності сільськогосподарських кооперативів на селі» (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 25.06*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

У День митної служби Президент України В. Янукович привітав працівників і ветеранів митних органів з професійним святом. «З року в рік ви докладаєте зусилля для підвищення ефективності митного контролю, спрощення умов перетину кордону нашої країни, наповнення бюджету», – сказав глава держави у своєму виступі з нагоди Дня працівника митної служби.

Президент зазначив: митниця нині є одним із найважливіших джерел наповнення Державного бюджету. «Від вашої роботи великою мірою залежить економічна стабільність держави, забезпечення соціальних гарантій кожного громадянина», – наголосив В. Янукович.

Разом з тим глава держави зауважив – перед митниками ще стоїть чимало складних завдань. Президент висловив переконання, що вони й надалі з честю виконуватимуть свій обов'язок перед державою.

Вітаючи працівників і ветеранів митних органів з професійним святом, В. Янукович побажав їм успіхів, а їхнім родинам – добра і миру.

З нагоди Дня митної служби України Президент вручив державні нагороди (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Президент України В. Янукович ознайомився з діяльністю Моніторингового центру Державної митної служби. Голова ДМСУ І. Калетнік розповів главі держави про роботу основних підрозділів Центру, зокрема групи з опрацювання звернень громадян та протидії корупції, аналітичного центру тощо.

В. Янукович також поспілкувався з членами Оперативного штабу митної служби «Євро-2012» – офіцерами зв'язку митних служб України, Республіки Польща, Російської Федерації, Республіки Молдова, Республіки Білорусь. Під час відеоконференції він заслухав доповідь про роботу Оперативного штабу Євро-2012 у Варшаві.

Президент подякував співробітникам штабу за службу і привітав з професійним святом. «Бажаю вам провести подальшу роботу без зауважень та надзвичайних ситуацій», – сказав він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Українські митники працюють на високому фаховому рівні під час проведення в Україні Євро-2012. Про це заявив Президент України В. Янукович у своєму виступі на урочистих заходах з нагоди Дня митної служби. «Українські митники разом зі своїми польськими колегами гідно виконують свою місію, про що свідчать позитивні відгуки вболівальників, які відвідують Україну та Польщу під час Євро-2012», – наголосив глава держави.

Президент подякував митникам, які під час проведення в Україні Євро-2012 «демонструють високий фаховий рівень, чемність і гостинність, відповідальність і знання справи, своєю повсякденною копіткою працею зміцнюють повагу до України у світі» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Митниця повинна стати ефективним інструментом державної підтримки і стимулювання економіки та вітчизняного товаровиробника. На цьому наголосив Президент України В. Янукович у виступі під час урочистостей з нагоди Дня митної служби. «Необхідно підсилювати роботу з наповнення державної казни, водночас поліпшуючи умови для ведення бізнесу в нашій державі», – підкреслив В. Янукович.

Президент висловив переконання, що новий Митний кодекс стане дієвим

інструментом реалізації державної політики в цьому напрямку. «Слід ставити собі за мету спрощення процедур митного контролю та оформлення товарів. Їх здійснення повинно бути зрозумілим, прозорим для бізнесу і покращувати інвестиційний клімат нашої держави», – наголосив В. Янукович.

Водночас глава держави зазначив, що така робота буде ефективною лише за умови тісної співпраці з правоохоронними та іншими державними органами. «Лише на такій основі можна поставити надійний бар'єр правопорушенням, забезпечити ефективну роботу митниці на належному європейському рівні», – сказав Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Президент України В. Янукович в Києві провів зустріч з колишнім Держсекретарем США Г. Кіссінджером.

Під час зустрічі йшлося, зокрема, про проведення в Україні футбольного чемпіонату Євро-2012. Г. Кіссінджер високо оцінив підготовку України до проведення фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу.

В. Янукович обговорив з Г. Кіссінджером також питання розвитку України в контексті глобальних викликів і світової економічної кризи. Під час зустрічі йшлося про розвиток відносин між Україною та США, а також про реформи, які здійснює зараз наша країна в контексті європейської інтеграції (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Президент України В. Янукович доручив Кабінету Міністрів до 2 липня 2012 р. розробити та внести до Верховної Ради законопроект, який має забезпечити стимулювання інвестиційної діяльності в нафтогазовидобувній галузі, запобігти необґрунтованим втратам бюджету та забезпечити ефективну роботу механізму оподаткування обсягу видобутої вуглеводневої сировини. Згідно з дорученням глави держави, йдеться про розробку урядом законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу, в якому, зокрема, будуть передбачені положення щодо врегулювання проблемних питань, пов'язаних із впровадженням з 1 січня 2013 р. нового порядку справляння плати за користування надрами для видобування вуглеводневої сировини (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 22.06).

***

Президент України В. Янукович підписав ряд законів:

– Закон № 4834-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення деяких податкових норм»;

– Закон № 4888-VI «Про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-

інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 рр.»;

– Закон № 4901-VI «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»;

– Закон № 4911-VI «Про внесення змін до ст. 1 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 22.06).

***

У День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні Президент України В. Янукович поклав квіти до пам'ятника тричі Герою Радянського Союзу, маршалу авіації І. Кожедубу. Глава держави вшанував пам'ять героїчного льотчика після церемонії покладання квітів до могили Невідомого солдата у столичному парку Вічної Слави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 22.06).

***

У День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні Президент України В. Янукович поклав квіти до могили Невідомого солдата у столичному парку Вічної Слави.

Разом із главою держави участь у церемонії взяли Голова Верховної Ради В. Литвин, Прем'єр-міністр М. Азаров, голова Київської міської держадміністрації О. Попов, голова Київської обласної держадміністрації А. Присяжнюк, урядовці, представники громадських організацій, духовенства, ветерани Великої Вітчизняної війни.

Присутні вшанували пам'ять полеглих хвилиною мовчання. Рота Почесної варти пройшла перед Монументом урочистим маршем (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 22.06).

***

Радник Президента України, керівник Головного управління з питань міжнародних відносин Адміністрації Президента України А. Гончарук зустрівся зі Спеціальним представником з питань Міжнародного валютного фонду Федерального департаменту фінансів Швейцарії, Послом Б. Марфуртом. Під час зустрічі було обговорено поточну співпрацю України з МВФ, заходи з її активізації та питання реформування керівних органів Фонду, двосторонню взаємодію в інших міжнародних фінансових інституціях. Ішлося також про перспективи подальшого співробітництва у рамках Європейської асоціації вільної торгівлі у контексті набуття чинності Угодою про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Уряд розвиватиме дитячий спорт, створюючи для цього відповідну інфраструктуру в міру розвитку економіки. На цьому акцентував Прем'єр-міністр М. Азаров у соціальній мережі Фейсбук.

«Уряд планує розвивати дитячий спорт, будувати нові спортивні майданчики; у цьому напрямі багато робиться», – підкреслив М. Азаров.

При цьому глава уряду зазначив, що на сьогодні ще не так багато коштів, щоб вирішувати всі проблеми одночасно. «У міру розвитку економіки будуть знаходитися ресурси, і все більше і більше на ці справи», – зазначив він (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2012. – 23.06).

***

Рамкова стратегія митного співробітництва між Україною та ЄС набула чинності. Про це заявив перший віце-прем'єр-міністр України В. Хорошковський.

22 червня 2012 р. перший віце-прем'єр-міністр України підписав лист на адресу Члена Європейської Комісії з питань оподаткування, митного союзу, аудиту і боротьби з шахрайством Альгїрдаса Гедїмінаса Шемети, яким Європейській Стороні направлено текст Рамкової стратегії митного співробітництва. Таким чином, сторони завершили обмін листами і Рамкова стратегія набула чинності.

Як відзначив В. Хорошковський, Рамкова стратегія є важливим документом, що визначає пріоритети співпраці сторін в митній сфері, реалізація яких сприятиме налагодженню взаємодії в галузі обміну інформацією та впровадженню ефективної системи управління ризиками у боротьбі з митними правопорушеннями. Для реалізації Рамкової стратегії сторони домовилися створити найближчим часом спільну робочу групу (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2012. – 25.06).

***

Кабінет Міністрів України схвалив проект Угоди про міжрегіональне та прикордонне співробітництво між Україною та Республікою Білорусь. На підписання міждержавного документа уповноважили міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А. Близнюка.

«Мета Угоди – створити відповідну правову базу для зміцнення прямих господарських зв'язків між регіонами обох країн, зокрема і прикордонними. Це – сприятиме їхньому всебічному розвитку, наприклад, поліпшенню інфраструктури на прикордонних територіях, нівелюватиме негативний вплив кордонів на якість життя місцевого населення. Також це безпосередня реалізація найсучаснішого світового досвіду, зокрема, Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або владою», – сказав А. Близнюк, представляючи проект акта на засіданні уряду 20 червня 2012 р.

Розробити відповідну Угоду вирішили на двадцятому засіданні

Міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Передбачається зміцнення і розвиток міжрегіонального та прикордонного співробітництва, створення спільних програм та проектів, обмін інформацією, взаємодію відповідальних за регіональний розвиток органів влади обох держав при здійсненні спільних заходів. А також – співпрацю у сфері контролю на прикордонних територіях. Угода діятиме протягом п'яти років і продовжуватиметься автоматично, якщо одна зі сторін не вирішить припинити її дію (*Урядовий портал (www.ktm.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Футбольний чемпіонат Європи 2012 р. проходить в Україні на високому рівні. Свою оцінку проведення турніру 25 червня дав віце-прем'єр-міністр України, міністр інфраструктури Б. Колесніков, відповідаючи на запитання журналістів під час урочистої церемонії спецпогашення останньої поштової марки, випущеної до Євро-2012. «Турнір проходить блискуче і всі мешканці міст на достойному рівні прийняли гостей не лише з-за кордону, а й з самої України. Безсумнівно, що чемпіонат закінчиться успішно», – сказав Б. Колесніков.

За його словами, матчі європейської першості в Україні вже відвідало більше гостей, ніж очікувалося. А ще попереду – півфінал у Донецьку та фінал чемпіонату у Києві.

Також віце-прем'єр-міністр України повідомив, що усі об'єкти, що готувалися до Євро-2012 затребувані зараз й надалі будуть задіяні на 100 %. За його словами, цього року львівський та донецький аеропорти продемонстрували зростання пасажирообігу удвічі – й це не залежить від проведення Євро-2012. «Львівський аеропорт торік перевіз 300 тис. пасажирів, цього року перевезе 750 тис. пасажирів, з них 50 тис. до Євро, – зазначив Б. Колесніков. – Донецький аеропорт перевіз 800 тис. минулого року, цього року очікується 1 млн 250 тис. пасажирів». Щодо заповнюваності стадіонів, то, як відзначив віце-прем'єр-міністр України, все залежатиме від тієї гри, яку демонструватимуть команди своїм уболівальникам (*Урядовий портал (www.ktm.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Кабінет Міністрів схвалив проект Закону України «Про ратифікацію Конвенції між урядом України та Урядом Королівства Саудівська Аравія про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та капітал і Протокол до неї». Відповідне рішення прийняте на засіданні 25 червня.

Оскільки Конвенція запроваджує ставки та порядок, відмінні від передбачених законодавством України, вона підлягає ратифікації Верховною Радою України.

Прийняття закону дозволить виконати внутрішні державні процедури,

необхідні для того, щоб Конвенція та Протокол до неї набули чинності у стосунках між країнами.

Внаслідок ратифікації зазначеної Конвенції підприємці обох країн отримують гарантії того, що прибутки, одержані від підприємницької діяльності на території іншої країни, а також з джерел у цій країні у вигляді дивідендів, процентів та роялті, не підлягатимуть подвійному оподаткуванню. Конвенція також гарантує, що підприємці однієї держави будуть оподатковуватися в іншій державі на тих самих умовах, що й підприємці цієї іншої держави.

Крім того, Конвенція спрямована на попередження ухилень від сплати податків. Таким чином, створюються додаткові умови для поглиблення українсько-саудівських економічних відносин. Конвенція між Урядом України та Урядом Королівства Саудівська Аравія про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та капітал і Протокол до неї підписані 2 вересня 2011 р. в Києві (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 25.06.*)

***

24 червня 2012 р. у Санкт-Петербурзі (РФ) відбулося офіційне відкриття 36-ої виїзної сесії Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, яка триватиме до 6 липня. Головою сесії обрано Е. Митрофанову, постійного представника Російської Федерації при ЮНЕСКО.

У церемонії відкриття взяли участь близько 1200 делегатів і гостей сесії з різних країн світу, серед яких міністр культури України М. Кулиняк, директор департаменту культурної спадщини і культурних цінностей А. Вінграновський, генеральний директор Національного заповідника «Софія Київська» О. Сердюк та інші члени української делегації.

У нинішній сесії візьмуть участь представники понад 180 країн-членів Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, вона вирішить долю понад тридцяти нових номінацій на право їх включення до Списку всесвітньої спадщини, а також розгляне питання щодо подальшого статусу об'єктів з цього списку, що знаходяться сьогодні під загрозою.

Нагадаємо, у попередньому списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО перебуває 14 українських та спільних транскордонних об'єктів, на розгляд 36-ої сесії винесено два з них – «Стародавнє місто Херсонес Таврійський та його хора (V ст. до н. е. – XIV ст. н. е.)» і «Дерев'яні церкви Карпатського регіону України та Польщі». Один з українських об'єктів, що перебував у Tentative List з 2009 р. – «Резиденція митрополитів Буковини та Далмації» у Чернівцях – рішенням попередньої, 35-ої сесії, Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, було включено до основного списку (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 25.06.*)

ПОЛІТИКА

Информация в британской прессе о проявлениях расизма в Украине является черной пропагандой в пользу Олимпиады в Лондоне. Об этом заявила первый заместитель главы парламентского комитета по вопросам свободы слова Е. Бондаренко.

Е. Бондаренко отметила, что каждое государство имеет право отстаивать свои интересы настолько, насколько ему позволяют ресурсы и мораль. «К сожалению, в данном случае Великобритания пошла по пути наименьшего сопротивления, то есть вместо того, чтобы популяризировать Олимпиаду в Лондоне, ее политики просто начали мочить тех, кто может им в этом помешать, в частности, Украину», – заявила Е. Бондаренко.

Она отметила, что на эти вещи следует обращать внимание потому, что Украина будет претендовать на проведение зимней Олимпиады-2022. «Для этого надо очень много сделать в плане информационной кампании. И здесь должен быть задействован не только один МИД, а каждый украинец – от мала до велика», – подчеркнула представитель Партии регионов.

Она также выразила надежду, что формированию позитивного имиджа Украины поможет мнение тех зарубежных болельщиков, которые все же приехали в Украину на Евро-2012 и остались довольны увиденным. «В данном случае хорошо сработает сарафанное радио. То есть те болельщики, которые были у нас, все видели и воочию убедились, что Украина – не тот страшный черт, которого нарисовали в иностранных СМИ», – резюмировала она.

Отметим, что ранее в британской прессе появились заявления бывших игроков футбольной сборной Англии, утверждавших о существовании в Украине проблем с расизмом. При этом Министерство иностранных дел Украины заявило о неприемлемости обвинений в адрес Украины в расизме, так как это не отвечает реальности (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Министр образования и науки Д. Табачник остается украинофобом и расточителем бюджетных денег. Об этом заявил почетный президент Киево-Могилянской академии В. Брюховецкий в интервью изданию RegioNews.

По его словам, об этом перестали говорить только потому, что это уже неприлично. «И так всем все понятно. Мнение о нем, я считаю, у всех порядочных людей не изменилось, но уже противно говорить об одном и том же. Хотя при любом случае я это пытаюсь говорить откровенно», – сказал В. Брюховецкий.

Он также отметил, что конфликт между вузом и Д. Табачником на самом деле возник уже давно. «Конфликт был и он не исчерпан. Он начался намного раньше. Просто Д. Табачник стал министром и тогда это

выплеснулось наверх. Это конфликт разных идеологий», – пояснил В. Брюховецкий.

Отметим, что Министерство образования и науки второй год подряд не выделило Киево-Могилянской академии бюджетного финансирования по магистерской программе подготовки журналистов. Кроме того, в 2012 г. сокращения коснулись и программы по подготовке экономистов. Ранее Премьер Н. Азаров обвинил Д. Табачника в неумении наладить конструктивный диалог с ректорами вузов и студенческой общественностью (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>)*). – 2012. – 25.06).

***

Экс-президент Польши А. Квасьневский и экс-президент Европарламента П. Кокс довольны посещением Качановской исправительной колонии № 54, в которой должна отбывать лишение свободы экс-премьер Ю. Тимошенко. Об этом сообщила Государственная пенитенциарная служба Украины.

«По итогам визита в Качановскую ИК-54 А. Квасьневский и П. Кокс высказали положительные впечатления от увиденного, в частности, по поводу создания надлежащих современных условий отбывания наказания в виде лишения свободы», – отметили в ГПтСУ.

Во время визита представители Европарламента получили общую информацию от администрации об особенностях деятельности колонии в настоящее время. Кроме этого, А. Квасьневский и П. Кокс ознакомились с производственными объектами, православным храмом для осужденных.

Также они побывали в общеобразовательной школе и профессионально-учебном центре, комнате психоэмоциональной разгрузки осужденных, жилых помещениях для осужденных и ознакомились непосредственно с условиями содержания Ю. Тимошенко в колонии.

Напомним, Европарламент назначил А. Квасьневского и П. Кокса своими спецпредставителями на рассмотрении кассационной жалобы Ю. Тимошенко на обвинительный приговор по делу о злоупотреблении экс-премьера служебным положением при подписании в 2009 г. договора между НАК «Нефтегаз Украины» и ОАО «Газпром» (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>)*). – 2012. – 25.06).

***

Парламентская ассамблея Совета Европы не планирует специально рассматривать вопросы, посвященные Украине. Об этом сообщил народный депутат от Партии регионов А. Плотников.

«Сегодня состоялось заседание Бюро ПАСЕ, на котором не прошли попытки наших политических оппонентов навязать специальное рассмотрение ситуации в Украине», – подчеркнул А. Плотников.

По его словам, на заседании Украина фигурировала с положительной точки зрения и в плане успешного проведения Евро-2012, и с позиции

увеличения количества международных наблюдателей на предстоящих парламентских выборах. «Поэтому все попытки оппозиции сделать так, чтобы Парламентская ассамблея Совета Европы рассматривала какие-то острые вопросы по Украине, не увенчались успехом», – заявил политик.

Депутат также добавил, что упоминание президента ПАСЕ Ж.-К. Миньона о деле Ю. Тимошенко – это его личное мнение, а не точка зрения ассамблеи. «Он выразил свою солидарность с украинской оппозицией как представитель так называемой семьи ЕНП», – уточнил депутат.

На этой неделе, сообщил он, ПАСЕ будет работать над целым рядом важных вопросов. «Естественно, в той или иной степени Украина будет звучать на ПАСЕ как член Совета Европы, но не в том контексте, в котором бы это хотелось нашим политическим оппонентам. Конструктивно ориентированная часть нашей делегации примет активное участие в обсуждении всех важных вопросов ассамблеи», – подытожил политик.

Как сообщалось, ранее сегодня Ж.-К. Миньон выразил надежду, что Высший специализированный суд по гражданским и уголовным делам признает незаконным приговор бывшему премьер-министру Ю. Тимошенко по делу о газовых контрактах 2009 г. (*МинПром – інформація бизнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Партія «Батьківщина» заявляє, що в Донецьку правоохоронні органи переслідують громадських активістів та кандидатів у депутати від об'єднаної опозиції.

Депутат фракції «БЮТ – Батьківщина» М. Волинець повідомив, що 25 червня на допит до Київського райвідділу міліції Донецька викликали керівника місцевого осередку ВГО «Всеукраїнське об'єднання ветеранів Чорнобиля» В. Деркача.

«Уже відомо, що В. Деркач буде єдиним кандидатом від Об'єднаної опозиції по округу № 41 у Донецьку. Ми пов'язуємо сьогоднішній допит саме із його активною громадянською та політичною діяльністю», – заявив М. Волинець.

Народний депутат припускає, що почався черговий етап репресій проти активістів, які відстоюють інтереси громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Зокрема, зазначив М. Волинець, нещодавно були спроби влади притягнути до кримінальної відповідальності лідерів харківського чорнобильського руху – В. Проскуріна, П. Прокопенка та В. Білоєнка.

«Це неприпустимо, коли МВС використовують для розправи над громадськими активістами і справжніми патріотами», – сказав бютівець (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 25.06).

***

Ранкова радіопрограма «Розанну WF» на варшавському радіо «Eska Rock», в ефірі якої ведучі образили українських заробітчанок, припинила

своє існування. Про це повідомляє «Польське радіо».

Рішення про закриття програми прийняло 25 червня правління цієї приватної радіостанції.

«Правління радіостанції висловлює вболівання з приводу ситуації, яка сталася під час ранкового ефіру 12 червня 2012 р. Усі особи, які відчували себе скривдженими виступом наших радіоведучих, ми щиро перепрошуємо», – говориться в заяві радіостанції.

Як відомо, одне з відділень прокуратури Варшави наразі проводить розслідування у справі висловлювань у радіоефірі ведучих М. Фігурського та К. Воевудського.

Прокурори перевіряють чи не було проявлено зневагу до групи людей на національному тлі. За подібну зневажливу поведінку можна отримати до 3 років ув'язнення.

На оголошення висновків слідства прокуратура має 30 днів (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 25.06).

***

Партії лівого спрямування не змогли домовитися про узгодження й підтримку кандидатів у народні депутати, яких висунуть у мажоритарних округах на парламентських виборах.

Відповідну ініціативу партії «Об'єднані ліві й селяни» відкинули в Соцпартії й готові обговорювати тільки комуністи. Голова партії «Об'єднані ліві й селяни» С. Ніколаєнко направив лист керівництву Соцпартії й Компартії із пропозицією погодити список кандидатів у народні депутати по мажоритарних округах.

«Пропонуємо висунути єдиних кандидатів у мажоритарних округах за такою схемою: кожна партія висуває своїх кандидатів і підтримує висуваних іншої партії. Доречно також було б налагодити контроль за виборами й захист їхніх результатів», – говориться в листі.

С. Ніколаєнко запропонував лівим партіям не тільки погодити кандидатів в одномандатних округах, але й створити депутатську фракцію або групу у Верховній Раді VII скликання.

С. Ніколаєнко повідомив, що звернувся із цією пропозицією до лівих партій після того, як зневірився в можливості висування загального виборчого списку. «Таке об'єднання ми зробити вже не встигаємо, процес тривалий і вимагає не менше року, а виходити зі своєї партії, щоб піти за списком іншої як безпартійний, – це значить погубити ті структури, які є», – пояснив він. С. Ніколаєнко також виключає можливість співробітництва з об'єднаною опозицією. Водночас в КПУ заявили, що партія має намір висунути своїх кандидатів у мажоритарних округах, однак не виключає можливості підтримки рейтингового кандидата-представника іншої партії лівого спрямування «залежно від його рейтингу й результатів місцевих виборів 2010 р.».

У СПУ тим часом не мають наміру ділити округи з іншими лівими партіями (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 25.06).

ЕКОНОМІКА

Антимонопольний комітет України оштрафував ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» на 500 тис. грн за зловживання монопольним становищем. Таке рішення прийняте за результатами виїзного засідання Тимчасової адміністративної колегії Комітету у Херсоні.

Як встановив комітет, обленерго передбачило у технічних умовах на підключення до власних мереж або збільшення потужності існуючих електроустановок обов'язок замовника укладати договори про реалізацію технічних умов лише з обленерго.

Зокрема, це стосувалося таких робіт, як конструкція підстанцій, встановлення додаткового обладнання, реконструкція повітряних ліній, тощо. Такі роботи можна було замовити у виконавців проектних та будівельно-монтажних робіт зовнішніх мереж електропостачання, які мали відповідні дозвільні документи.

Як наслідок, обленерго позбавило споживачів обирати виконавця послуг за найбільш вигідними умовами.

Разом з цим, замовники сплатили значні кошти за замовлені у обленерго проектні та будівельно-монтажні роботи, однак ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» тривалий час не здійснювало приєднання до власних мереж новозбудованих або реконструйованих об'єктів електропостачання. Комітет зобов'язав ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» припинити порушення (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 25.06.*)

***

Цього року Державне агентство автомобільних доріг визначило пріоритетами своєї роботи підготовку доріг до Євро-2012, ремонт автошляхів за основними маршрутами, будівництво об'їздів великих міст, ремонт доріг місцевого значення, особливо у сільській місцевості. У цілому ж дорожники запланували цьогоріч виконати не менший обсяг робіт, ніж торік – передбачається відремонтувати, реконструювати та побудувати близько 2 тис. км вітчизняних доріг.

Так, до футбольного чемпіонату Євро-2012 дорожники підготували необхідну інфраструктуру вчасно. Зокрема було завершено будівництво і відкрито рух по складній Ясиноватській розв'язці, відремонтували й дороги на під'їздах до пунктів пропуску Шегині й Угринів у Львівській області (відтак, враховуючи відремонтовані торік дороги Львів – Краковець, Львів – Рава-Руська і дорога Київ – Ковель – Ягодин, то всього за новими дорогами під'їзд забезпечений до 6 автомобільних пунктів пропуску на кордоні з Польщею). Також відкрито у повному обсязі рух чотирма смугами дороги Київ-Житомир: з жовтня 2011 р. по червень поточного року на цій дорозі виконаний колосальний обсяг робіт – тільки асфальтобетонної суміші укладено 1,2 млн т, а відповідно до технологічних вимог через 1–2 місяці тут буде укладено верхній шар покриття з щебенево-мастикового

асфальтобетону. До кінця жовтня цього року всі роботи на дорозі Київ – Житомир буде завершено.

Закінчують дорожники й роботи по трасі Київ – Харків: від Борисполя до Лубен рух забезпечено чотирма смугами, а від Лубен до Харкова завершується ремонт і поширення асфальтобетонного покриття на окремих ділянках.

Крім того, у 2012 р. заплановано завершити роботи з ремонту дороги від траси Київ – Одеса до Миколаєва. Від Миколаєва до Херсона буде закінчено реконструкцію дороги за параметрами I категорії. Планується виконати ремонт 92 км дороги від Херсона до Сімферополя, що забезпечить проїзд від Києва до Криму відремонтованою дорогою.

Також цього року значний обсяг робіт виконається по захисту кримських доріг від зсувів. Відповідно до доручень Президента й Уряду України триває будівництво автомагістралі з двома мостами через Дніпро в Запоріжжі, Південного обходу Дніпропетровська, четвертій черзі обходу Донецька; реконструюються ділянки доріг Дніпропетровськ – Донецьк, виконується ремонт дороги Решетилівка – Дніпропетровськ, Донецьк – Луганськ, Кіровоград – Миколаїв, а також на ділянках доріг за маршрутом Львів – Дніпропетровськ.

Подбають дорожники й про автомобільні шляхи місцевого значення, аби забезпечити рівні права громадян на пересування незалежно від місцевості проживання. Зокрема, у 2012 р. передбачається відремонтувати 733 км доріг у сільській місцевості (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 25.06*).

***

Делегація Антимонопольного комітету України на чолі з першим заступником Голови Антимонопольного комітету України Р. Кузьміним взяла участь у роботі міжнародної конференції на тему «Роль антимонопольної політики у розвитку економіки» та 36 засіданні Міждержавної ради з антимонопольної політики держав-учасниць СНД, що відбулися в Баку (Азербайджанська Республіка).

Делегація комітету також взяла участь у засіданні Штабу зі спільних розслідувань порушень антимонопольного законодавства у державах учасницях СНД при МРАП.

У рамках заходів відбулися обговорення результатів діяльності Штабу, практичних проблем у сфері сучасної конкурентної політики та координація діяльності антимонопольних органів під час спільних розслідувань.

Р. Кузьмін доповів про досвід комітету щодо ролі економічного аналізу під час проведення антимонопольних розслідувань, а також розповів про резонансні справи Антимонопольного комітету України.

Крім того, делегація Комітету провела робочі зустрічі з представниками конкурентних відомств держав-учасниць СНД щодо обговорення шляхів подальшого розвитку двосторонніх відносин.

Як відомо, Міждержавна рада з антимонопольної політики держав-учасниць СНД створена у 1993 р. на підставі багатостороннього Договору

про проведення узгодженої антимонопольної політики. Штаб зі спільних розслідувань порушень антимонопольного законодавства в межах СНД працює з травня 2006 р. Метою діяльності Штабу є виявлення та припинення транснаціональних антиконкурентних практик (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Станом на 25 червня Пенсійний фонд України завершив фінансування пенсійних виплат за червень по всіх регіонах України (Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)). – 2012. – 25.06).

***

Прямой внутренний долг правительства Украины в мае увеличился на 2,01 %, до 182,047 млрд грн. Об этом сообщило Министерство финансов.

По его данным, при этом прямой внешний долг в мае сократился на 1,39 %, до 24,19 млрд долл. Общий размер прямого госдолга в мае увеличился на 0,25 %, до 375,389 млрд грн.

Гарантированный государством долг к 31 мая сократился до 13,28 млрд долл. против 14,028 млрд долл. на 30 апреля. Государственный и гарантированный государством долг на 31 мая сократился до 481,535 млрд грн против 486,562 млрд грн на 30 апреля.

Отметим, в апреле прямой внешний долг увеличился на 0,06 %, до 24,531 млрд долл. Прямой внутренний долг в апреле увеличился на 1,7 %, до 178,474 млрд грн. По состоянию на 31 марта 2012 г. государственный и гарантированный государством долг Украины составил 483,297 млрд грн или 60,512 млрд долл. (*МинПром – информация бизнес-класса (http://minprom.ua)*). – 2012. – 25.06).

***

Министерство финансов Украины 25 июня 2012 г. осуществило погашение основной суммы и выплату купонного дохода по облигациям внешнего государственного займа Украины (ОВГЗ) 2007 г. номинированным в долларах США. Общая сумма платежа составила 515,965 млн долл.

В 2007 г. Украина осуществила эмиссию облигаций внешнего государственного займа Украины на общую сумму 500 млн долл. с погашением в 2012 г. Заимствования осуществлялись по ставке 6,385 % годовых (*Finance.ua (http://news.finance.ua)*). – 2012. – 26.06).

***

«Роспотребнадзор» разрешил возобновить поставки украинского сыра на российский рынок еще одному предприятию – ЧП «Рось», сообщает пресс-служба ведомства.

«По результатам проверок, а также разработанных мероприятий по устранению выявленных недостатков принято решение о возобновлении поставок сыров на российский рынок ЧП «Рось» филиал «Ахтырский сырокомбинат»,

говорится в сообщении, размещенном на официальном сайте «Роспотребнадзора».

Такое решение принято по итогам инспекции, которую «Роспотребнадзор провел» с 5 по 8 июня на данном предприятии, а также на ООО «Лозовский молочный завод» на их соответствие требованиям техрегламента на молоко и молочную продукцию (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 26.06).

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій

Кіпр поінформував керівництво Європейського Союзу про наміри попросити фінансову допомогу.

Це вже п'ятий член єврозони, який звертається по терміновий кредит із міжнародного стабілізаційного фонду МВФ, ЄС і ЄЦБ, відзначає ВВС.

Як стверджують кіпрські урядовці, фінансова допомога потрібна країні для підтримки банків, які дуже пов'язані з економікою Греції і видавали багато позик грецьким клієнтам.

Заява з Кіпру надійшла в день поширення непевності щодо майбутнього спільної грошової одиниці.

Раніше в понеділок стало відомо, що Іспанія офіційно звернулася до партнерів по євзоні з проханням виділити кредит для порятунку банківської системи країни (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 25.06).

***

Международное рейтинговое агентство Fitch Ratings понизило долгосрочный рейтинг дефолта эмитента (РДЭ) Республики Кипр в иностранной и национальной валюте до «ВВ+» с «ВВВ-», краткосрочный РДЭ до «В» с «F3» с негативным прогнозом.

Согласно сообщению, потолок по рейтингам страны подтвержден на уровне «ААА».

«Понижение рейтинга отражает существенное увеличение объемов капитала, который, потребуется для помощи банкам, по сравнению с январской оценкой агентства», – говорится в документе (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Министр финансов Испании Луис де Гиндос официально обратился к правительствам других стран еврозоны за финансовой помощью для испанских банков, испытывающих проблемы с ликвидностью, передает Би-Би-Си. Объем запрашиваемых средств официально не раскрывается.

Ранее эксперты предполагали, что рекапитализация банков может обойтись примерно в 80 млрд долл. Банки страны вынуждены списывать невыплаченные займы, накопившиеся в результате трудностей на рынке недвижимости.

9 июня министры финансов стран еврозоны согласились предоставить Испании кредит в размере около 100 млрд евро (125 млрд долл).

Как сообщалось, ранее Испания впервые публично признала, что ей необходима внешняя финансовая помощь от ЕС для сохранения банковской системы. В свою очередь глава Еврокомиссии Ж. М. Баррозу и председатель Международного валютного фонда К. Лагард сочли обращение правительства Испании к ЕС с просьбой о поддержке банков страны позитивным шагом для привлечения инвестиций (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Впервые за последние 10 лет европейские страны сократили объем финансовой поддержки бедных государств.

Согласно докладу неправительственной организации Data, финансовый кризис в Европе привел к тому, что многие государства начали сокращать фонды, которые выделяли средства для помощи беднейшим странам, пишет УНН со ссылкой на иностранные СМИ. Наибольшие сокращения «донорского» бюджета наблюдаются в Испании и Греции.

При этом, по словам экспертов, тот объем, который необходим для выполнения европейских обещаний о поддержке беднейших стран, небольшой по сравнению с теми суммами, которые планируется выделить на поддержку испанских банков (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Валюты стран БРИК подешевели во втором квартале 2012 г. наиболее быстрыми темпами с 1998 г., сообщает Bloomberg. При этом бразильский реал, российский рубль и индийская рупия оказались в лидерах по скорости падения среди всех валют развивающихся государств.

Инвесторы массово выводят средства с этих рынков, что и обуславливает снижение курсов. К примеру, в Бразилии количество частных дефолтов достигло максимума за три года. В свою очередь, в России стоимость барреля экспортной нефти упала до полуторагодового минимума.

В Индии экономика показала минимальные темпы роста за девять лет, а бюджетный дефицит существенно увеличился. Признаки существенного замедления наличествуют и в экономике Китая.

Реал во втором квартале подешевел на 12 %. Падение рубля составило 11,5 %, а рупии – 10 %. Китайский юань снизился всего лишь на 1,2 % (почти в пять раз меньше, чем евро), однако стоит отметить, что во время кризиса 2008-2009 гг. курс валюты КНР не менялся. Эксперты ожидают, что денежные единицы России, Индии и Бразилии к концу года потеряют около 15 % своей стоимости.

Падение курсов валют в странах БРИК уже нанесло серьезный ущерб многим крупнейшим корпорациям. Так, производитель потребительских товаров Procter & Gamble два раза подряд снижал прогноз по прибылям из-за

потерь на колебаниях курсов.

Страны БРИК являются крупнейшими развивающимися государствами мира, входя в число 12 самых больших экономик. Их суммарный ВВП составляет более 13 трлн долл., что примерно равно четверти от общемирового (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Экс-министр финансов А. Кудрин заявил, что Россия находится в начале полновесного кризиса нового типа, и нынешнее руководство страны не осознает масштаба проблемы. Причиной станет выход Греции из зоны евро, который, по словам А. Кудрина, «практически неизбежен».

«По некоторым показателям мы хуже готовы, у нас меньше резервов. Нам кажется, что у нас опыт больше – мы знаем, что делать, мы один раз это проходили. Но этот новый кризис не будет похожим, он будет иметь свои особенности. Поэтому уповать на то, что нам уже известно, как все делается – неправильно. Нам придется на ходу смотреть, как будет разворачиваться этот особый, новый вид кризиса», – заявил экс-министр.

«Я думаю, что мы находимся в начале полноценного кризиса, очень серьезного. Он спровоцирован, кроме прежних факторов, еще и долгами. Проблема Греции не решена и, скорее всего, уже не будет решена. Выход Греции из еврозоны для меня практически неизбежен, – сказал А. Кудрин. – Это будет в течение полугода-года происходить. Может, раньше. Попытаются оттянуть, еще что-то сделать, но практически это неизбежно... По сути, на кону будет стоять вопрос сохранения евро. Этот сценарий не просто может быть, для меня, как экономиста, он, скорее всего, основной» (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Недостаток ликвидности вынуждает украинские банки повышать ставки по депозитам. Так, только за последнюю неделю ряд банков резко повысил проценты по вкладам для населения. Впрочем, удивление вызывает не сам факт повышение ставок банками – на этот шаг часто идут небольшие банки, особенно при рекламных акциях. На этот раз в борьбу за деньги физлиц вступили крупнейшие – например, «Приватбанк», Unicredit, «ВТБ Банк», ПУМБ. Ставки были повышены в среднем на 1-3 п. п.

Бьет максимумы и UIRD (украинский индекс ставок по депозитам физических лиц). К примеру, индекс вкладов в гривне на 12 месяцев на 25 июня составил 16,82, что является абсолютным рекордом за все время расчета UIRD.

Причина проста – дефицит ликвидности. Остаток средств на корсчетах банков уже больше месяца не может преодолеть уровень в 20 млрд грн, составив на сегодняшний день 16,2 млрд грн. Это, в свою очередь, связано «высушиванием» финучреждений Нацбанком для сдерживания курса гривны.

«Нацбанк проводит жесткую монетарную политику по недопущению

избыточного роста денежной массы, в результате банки вынуждены находить где-то ресурсы», – подтвердил начальник отдела анализа финансовых рынков ING Bank Украина А. Печерицын.

Несмотря на то, что для населения тенденция роста депозитных ставок может казаться позитивной, увеличивая доходы по вкладам, в целом на рынок это влияет негативно. Рост ставок по депозитам довольно быстро отражается на ставках по кредитам. И если для физических лиц отказ от кредитов не так критичен, предприятия могут пережить удорожание средств более болезненно.

«Спрос на кредиты может снизиться... и компании будут вынуждены искать другие ресурсы. Это ограничит потенциал активного развития», – отметил Печерицын.

Ужесточение условий кредитования в первую очередь бьет по предприятиям с высокой потребностью в оборотных средствах, а также с большими инвестиционными программами. Впрочем, по данным НБУ, на данный момент в Украине стоимость кредитов еще далека даже от максимумов этого года (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Политика привязки курса гривни к доллару неэффективна в нынешних условиях, ее целесообразно заменить привязкой к мультивалютной корзине, считает министр экономического развития и торговли Украины, член и предыдущий глава совета Национального банка Украины П. Порошенко.

«Надо привязать гривню к мультивалютной корзине», – сказал он в эфире телеканала ICTV 25 июня.

По его словам, в такую корзину могут войти, помимо доллара, евро, российский рубль, злотый, фунт стерлингов.

Глава МЭРТ отметил, что в последние два с половиной месяца все страны-соседи Украины существенно девальвировали свои валюты, в частности, Россия – на 20 %, несмотря на третьи по величине в мире золотовалютные резервы и позитивный платежный баланс. В то же время колебания гривни к доллару с 2009 г. не превышает 2 %, напомнил П. Порошенко.

«В Европе осталось две страны с фиксированным курсом – Украина и Албания», – сказал министр.

Он высказал мнение, что такая политика ведет к расходованию валютных резервов и ухудшает позиции украинских производителей.

В то же время глава МЭРТ подчеркнул, что стабильность гривни является очень важным фактором, обеспечивающим покупательную способность, и должна быть сохранена. П. Порошенко считает, что политика привязки гривни к валютной корзине позволит сохранить такую стабильность (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 26.06).

***

По мнению экспертов, бюджетный ориентир ВВП Украины в текущем году на уровне 3,9 % достигнут не будет из-за долгового кризиса в Европе.

Ускорение майских темпов роста валового внутреннего продукта стало возможным, в частности, благодаря увеличению динамики индекса производства базовых отраслей (ИПБО), несмотря на высокую базу сравнения прошлого года, до 3,2 % в годовом измерении с 1,3 % в апреле и 0,5 % – в марте. Наибольший вклад в прирост ИПБО имели отрасли, отражающие состояние внутреннего спроса: розничная торговля (1,4 п. п.) и строительство (0,8 п. п.). В то же время внешний спрос на украинские товары оставался на достаточно низком уровне, что отразилось на динамике экспортноориентированных отраслей: машиностроении (рост лишь на 0,5 % в годовом измерении) и металлургии (снижение на 1,1 %). Единственная экспортноориентированная отрасль, показавшая высокие темпы роста (14,9 % в годовом измерении), – химическая промышленность, производство которой стимулировалось высоким внешним спросом на удобрения.

Соответственно эксперты уверены, что бюджетный ориентир относительно динамики ВВП на уровне 3,9 % в текущем году достигнут не будет. Как отмечает директор казначейства Сведбанка О. Бушуев, «на момент составления бюджета консенсус-прогноз аналитиков по росту ВВП Украины составлял 3,5 %, а украинское правительство поставило себе более высокую планку – 3,9 %. Потом разразился долговой кризис в еврозоне и кризис ликвидности в Украине, кредитование экономики приостановилось, спрос на внешних рынках упал, но на показателях ВВП все это отразилось лишь в первом квартале 2012 г.», – напоминает финансист. В результате аналитики свой прогноз пересмотрели, а специалисты Минфина – нет. Иначе пришлось бы урезать как доходные, так и расходные статьи госбюджета.

Как отмечает руководитель информационно-аналитического центра «Forex Club в Украине» Н. Ивченко, возможно, что к концу года будет незначительное ускорение роста в стране в связи с вероятным увеличением мер по стимулированию мирового финансового сектора.

Согласно прогнозам большинства экспертов, по результатам года динамика ВВП составит около 1,8–2 %. Если же осенью произойдет оживление внешних рынков и вырастет спрос не только на химические удобрения, но и на сталь, то рост ВВП может ускориться до 3–3,5 %. Очевидно, что в текущем году главным драйвером роста будет потребительский сектор, часть доходов которого профинансирует государство (за счет предвыборного увеличения социальных выплат). Поддержит ВВП и пищевая промышленность – на внутреннем рынке сохраняется опережающий рост средней зарплаты над уровнем инфляции, что будет генерировать устойчивый спрос на продукты питания.

Основная же экспортноориентированная отрасль украинской экономики – производство металлов – в лучшем случае будет находиться около нулевых отметок либо в незначительном «минусе» по сравнению с 2011 г., не

порадуют и машиностроение с транспортным сектором. Строительство на фоне слабого кредитования и снижения номинальных доходов населения также вряд ли покажет значительный рост.

Воспрепятствует росту ВВП дальнейшее усугубление долгового кризиса в еврозоне и нарастание кризисных явлений в Украине. Ведь становится понятным, как отмечает Н. Ивченко, что активная фаза долгового кризиса в еврозоне растянется как минимум до конца текущего – начала 2013 г. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Запасы импортной железной руды в китайских портах по состоянию на 21 июня уменьшились по сравнению с предыдущей неделей на 600 тыс. т. Об этом свидетельствуют данные статистики.

Согласно подсчетам запасы сырья в стране достигли в отчетный период 95,86 млн т.

Напомним, что Китай в апреле 2012 г. по сравнению с мартом сократил импорт железной руды на 8 %, до 57,69 млн т. Поставки сырья в страну снизились на фоне ослабления спроса на сталь в КНР.

По итогам января – апреля текущего года по сравнению с аналогичным периодом прошлого года импорт руды в Китай повысился на 6,5 % и достиг 244,6 млн т.

Как известно, Китай в марте 2012 г. по сравнению с февралем сократил импорт железной руды на 3,2 %, до 62,87 млн т. Однако в годовом исчислении поставки сырья в страну увеличились – в марте минувшего года КНР импортировала 59,48 млн т руды.

В целом за три месяца с начала года Китай закупил 190 млн тонн железной руды, что на 6 % больше по сравнению с аналогичным периодом прошлого года (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06).

***

Стоимость меди для поставок через три месяца во время сегодняшних торгов на Лондонской бирже металлов увеличилась на 1,2 %. Об этом сообщает Bloomberg.

В частности, цены на красный металл достигли 7400,25 долл./т.

Недавно аналитики ANZ высказали мнение, что в ближайшее время цены на медь с поставкой через три месяца на Лондонской бирже металлов будут составлять 7233 долл./т.

Такую стоимость красного металла эксперты прогнозируют на фоне пессимистичных макроэкономических настроений и отсутствия у Китая интереса к покупкам «на погружении».

Ранее сообщалось, что аналитики Societe Generale понизили прогноз цен на медь в 2012 г. Согласно их ожиданиям средняя стоимость красного металла в нынешнем году составит 8000 долл./т, а не 8220 долл./т, как предполагалось ранее.

Кроме этого, банк снизил прогноз стоимости меди для III квартала – с 8200 долл./т до 7500 долл./т. Прогноз на IV квартал понизился с 8300 долл./т до 7975 долл./т (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Турция в апреле 2012 г. по сравнению с апрелем 2011 г. сократила импорт проката на 19,4 %, до 373,249 тыс. т. Об этом свидетельствуют данные Turkish Statistical Institute.

По сравнению с предыдущим месяцем поставки проката в страну выросли на 5,7 %. Затраты на импорт продукции составили в отчетный период 276,4 млн долл., что на 27,2 % ниже по сравнению с прошлым годом, но на 3,7 % больше, чем в марте.

В целом по итогам января – апреля нынешнего года по сравнению с аналогичным периодом минувшего года импорт проката в Турцию уменьшился на 17,7 % и составил 1,47 млн т.

Ранее сообщалось, что Турция в марте 2012 г. по сравнению с мартом 2011 г. сократила импорт стального проката на 35 %, до 353,269 тыс. т. Однако по сравнению с предыдущим месяцем поставки проката в страну увеличились на 11 %.

В целом по итогам января – марта нынешнего года по сравнению с аналогичным периодом минувшего импорт стального проката в Турцию снизился на 18 % и составил 1,1 млн т (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06*).

***

Производство нержавеющей стали на мировом рынке в 2012 г. установит новый рекорд. Такое мнение высказали специалисты International Stainless Steel Forum, сообщает Metal Bulletin.

Несмотря на то что в I квартале мировой выпуск нержавеющей стали снизился, рынок будет постепенно расти на фоне низких запасов и усилению спроса.

По данным International Stainless Steel Forum, объемы производства нержавеющей стали на мировом рынке в 2011 г. по сравнению с 2010 г. увеличились на 3,3 %, до 32,1 млн т.

По подсчетам экспертов, азиатские страны, исключая КНР, уменьшили выпуск нержавеющей стали на 2,7 %, до 8,8 млн т. Производство в Южной Корее, наоборот, повысилось на 5,3 %, а в Индии – на 7 %. Выпуск металла в Китае вырос на 11,9 %, до 12,6 млн т.

В Западной Европе и Африке производство составило 7,9 млн т, в Центральной и Восточной – 400 тыс. т, а в Америке – 2,5 млн т (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 25.06*).